

Dél-alföldi Regionális Közigazgatási Hivatal

HIVATALI TÁJÉKOZTATÓ

II. évfolyam – 2008. évi 9. szám

Tartalom

Bevezető	2
Törvényességi Ellenőrzési Főosztály tájékoztatói	3
Közérdekű adatok nyilvánossága	3
Az adatvédelmi biztos önkormányzatokat érintő 2007-2008. évi ajánlásai, közleményei, állásfoglalásai	4
A képviselő-testület feloszlása, az időközi választás és a polgármesteri munkakör átadása	8
Tájékoztató közoktatási szakmai napról	9
Tájékoztató a vagyonynyilatkozat-tételi kötelezettség megállapításának szabályairól	10
Hatósági Főosztály tájékoztatói	15
Változó építésügyi jogszabályok	15
Természetes terepszint megváltoztatása a Legfelsőbb Bíróság ítéletének tükrében	19
Östermelők adóztatása helyi iparüzési adó esetén	20
Koordinációs és Szervezési Főosztály tájékoztatói	22
Miért nem alkalmazható a közigazgatási áthelyezés jegyzői jogviszonyban?	22
Szociális és Gyámhivatal tájékoztatói	24
Halmozottan hátrányos helyzet megítélése	24
A közoktatási intézmény, a jegyző és a városi gyámhivatal feljelentési kötelezettsége	25
A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás biztosításával összefüggő változásokról	28
Tájékoztató a szociális igazgatási bírságról	30
Más szervek tájékoztatói	32
A Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal tájékoztatója	32
A Csongrád Megyei Főügyészség tájékoztatója	35
Információk elérhetőségekről, változásokról	37
Jegyzői változások Bács-Kiskun megyében (2008. szeptember)	37
Jegyzői változások Csongrád megyében (2008. szeptember)	37

Bevezető

Tisztelt Jegyző Asszony!

Tisztelt Jegyző Úr!

Bízom benne, hogy a Dél-alföldi Regionális Közigazgatási Hivatal Hivatali Tájékoztatójának korábbi számaiban megjelent szakmai anyagok hasznos segítséget nyújtottak munkája során.

A Tájékoztató jelen számában továbbra is aktuális témákat, jogszabályváltozásokat emeltünk ki, illetve fel kívánjuk hívni a figyelmet az aktuális feladatokra, határidőkre.

Tájékoztatót adunk az önkormányzatokat érintő közérdekű adatok nyilvánosságának témaköréről, különös tekintettel a zárt ülés elrendelésére.

Az adatvédelemmel kapcsolatban összeállítást teszünk közzé az adatvédelmi biztos által vizsgált 2007-2008. évi önkormányzatokat érintő esetekről.

Az utóbbi időben a korábbiakhoz képest megnőtt azon települések száma, ahol a képviselő-testület feloszlatta önmagát, illetve ahol felmerült a feloszlítás kérdése, így összefoglaljuk az ide vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket.

Rövid áttekintést olvashatnak az építésügyi jogszabályok változásairól, továbbá a jogalkalmazás egységes gyakorlatának elősegítése céljából tájékoztatót teszünk közzé a természetes terepszint megváltoztatásához kapcsolódó, a Legfelsőbb Bíróság által a közelmúltban meghozott ítéletekről.

Vissza-visszatérő vitatéma az önkormányzatok és az őstermelők között a helyi iparüzési adó megfizetése kapcsán az illetékesség megállapítása. A jogi környezet elemzésével kívánunk segítséget nyújtani a vitás kérdések eldöntéséhez.

A közszolgálati ellenőrzések tapasztalatai és több hozzánk intézett kérdés is azt bizonyítja, hogy bizonytalanság van a jegyző áthelyezhetőségének megítélésében. Tájékoztatónkban közzétesszük az ezzel kapcsolatos jogi álláspontunkat.

Tájékoztatót adunk a halmozottan hátrányos helyzet megítéléséről, illetve a közoktatási intézmény, a jegyző és a városi gyámhivatal feljelentési kötelezettségéről.

Kiemeljük a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás szociális alapszolgáltatás jogszabályi változásait, és felhívjuk a figyelmet a szociális igazgatási bírság kiszabásának szabályaira.

Hivatali Tájékoztatónkban közzétesszük a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal és a Csongrád Megyei Főügyészség tájékoztatóját.

Remélem, hogy a Tájékoztató témakörei felkeltik érdeklődését és segítik tevékenységét.

2008. szeptember 30.

Dr. Siket Judit
hivatalvezető

Törvényességi Ellenőrzési Főosztály tájékoztatói

Közérdekű adatok nyilvánossága

Az önkormányzatoknak alapvetően átláthatóan kell működni, a nyilvánosság korlátozására csak törvények által meghatározott nagyon szűk körben van lehetőségük.

Az adatvédelmi biztos éves parlamenti beszámolójában foglaltak szerint továbbra is gondot okoz a zárt ülések elrendelése, illetve a zárt ülésen hozott döntések nyilvánossága. A törvényességi ellenőrzés során mindezt a gyakorlatban is tapasztaljuk.

Több esetben előfordul, hogy a képviselő-testület zárt ülést tart olyan napirendek tárgyalása kapcsán is, amit a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 12. § (4) bekezdése szerint nem tehetne meg.

Az Ötv. 12. § (4) bekezdés a) pontjában foglalt felsorolás taxatív, nem bővíthető, míg a b) pont szerint a testület a vagyonával való rendelkezés és az általa kiírt pályázat tárgyalásakor is csak akkor rendelhet el zárt ülést, ha a nyilvános tárgyalás üzleti érdeket sértene. Az üzleti érdek fogalmát a Ptk. 81. § (2) bekezdése határozza meg.

„Ptk. 81. § (2) Üzleti titok a gazdasági tevékenységhez kapcsolódó minden olyan tény, információ, megoldás vagy adat, amelynek nyilvánosságra hozatala, illetéktelenek által történő megszerzése vagy felhasználása a jogosult jogszerű pénzügyi, gazdasági vagy piaci érdekeit sértené vagy veszélyeztetné, és amelynek titokban tartása érdekében a jogosult a szükséges intézkedéseket megtette.

(3) Nem minősül üzleti titoknak az állami és a helyi önkormányzati költségvetés, illetve az európai közösségi támogatás felhasználásával, költségvetést érintő juttatással, kedvezményrel, az állami és önkormányzati vagyon kezelésével, birtoklásával, használatával, hasznosításával, az azzal való rendelkezéssel, annak megterhelésével, az ilyen vagyont érintő bármilyen jog megszerzésével kapcsolatos adat, valamint az az adat, amelynek megismerését vagy nyilvánosságra hozatalát külön törvény közérdekből elrendeli. A nyilvánosságra hozatal azonban nem eredményezheti az olyan adatokhoz - így különösen a technológiai eljárásokra, a műszaki megoldásokra, a gyártási folyamatokra, a munkaszervezési és logisztikai módszerekre, továbbá a know-how-ra vonatkozó adatokhoz - való hozzáférést, amelyek megismerése az üzleti tevékenység végzése szempontjából aránytalan sérelmet okozna, feltéve, hogy ez nem akadályozza meg a közérdekből nyilvános adat megismerésének lehetőségét.”

A zárt ülés elrendelése minősített többségű határozattal történik, amennyiben fennáll az üzleti érdek sérelme nyilvános ülés tartása esetén. (Lásd az Adatvédelmi Biztos 1587/P/2007-9. számú állásfoglalásának 3. pontját)

A közérdekű adatok nyilvánosságához fűződő jogot sérti, ha a képviselő-testület a törvényi feltételek hiányában zárt ülést rendel el.

A zárt ülésen hozott döntés közérdekű, vagy közérdekből nyilvános részét a nyílt ülésen ismertetni kell, illetve a nyilvános ülés jegyzőkönyvében tájékoztató jelleggel szerepeltetni kell. Nem elegendő a jegyzőkönyvben az arra történő utalás, hogy valamely határozat ismertetése megtörtént. Szükséges a nyílt ülés jegyzőkönyvében is rögzíteni a zárt ülésen hozott határozatok közérdekű vagy közérdekből nyilvános adattartalmát. Például valamely pályázó nyilatkozata alapján a képviselő-testület zárt ülésen tárgyalja az intézményvezetői pályázatokat. A napirend végén dönt az intézményvezető személyéről és meghozza a

kinevezésről szóló határozatot. Ebben az esetben a nyilvános ülés jegyzőkönyvében rögzítendő, hogy a testület mikortól, milyen időtartamra, kit nevezett ki az adott intézmény vezetőjévé.

A közérdekű adatok megismerhetőségének megkönnyítése érdekében több képviselő-testület úgy rendelkezett a szervezeti és működési szabályzatában, hogy a helyi könyvtárban is elhelyezik a nyilvános ülésekről készült jegyzőkönyvek egy példányát.

E szabályozás akkor tudja igazán betölteni a szerepét, ha a jegyzőkönyv elkészültét követően a könyvtárba kerül. Hosszú idő múltán, évenként bekötött állapotban történő könyvtárba helyezés nem megfelelő végrehajtása az SZMSZ közérdekű adatok megismerhetőségére vonatkozó rendelkezésének.

A közérdekű adatok megismeréséhez való jog biztosítása mellett nagy figyelmet kell fordítani a **személyes adatok védelmére**. Nem megengedhető, hogy nyilvános testületi ülésen egy személy egészségi állapotára vonatkozó adat elhangozzék az adott személy írásbeli hozzájárulásának hiányában. Az egészségi állapotra vonatkozó adat a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény 2. § 2. b) pontja szerint különleges adat.

Az önkormányzatok működésének nyitottságát növeli az elektronikus információszabadságról szóló 2005. évi XC. törvény – 2008. július 1-től már minden önkormányzatra – vonatkozó közzétételi kötelezettségre vonatkozó rendelkezése. Ezen kötelezettség teljesítésével számos közérdekű adat az állampolgárok számára könnyen hozzáférhetővé válik. A törvény melléklete szerint az önkormányzat köteles a képviselő-testület nyilvános üléséről készült jegyzőkönyvet annak mellékleteivel együtt elektronikusan közzétenni. E körülmény és ezzel a jegyző felelősségének növekedése indokolja a jegyzőkönyvvezetésre irányuló nagyobb figyelmet.

Készítette:

Humné Csaplár Anikó

Törvényességi Ellenőrzési Osztály
Bács-Kiskun Megyei Kirendeltség

Az adatvédelmi biztos önkormányzatokat érintő 2007-2008. évi ajánlásai, közleményei, állásfoglalásai

2008. szeptember hónaptól negyedévente bemutatjuk az országgyűlési biztosok közelmúltban (2007. év és a 2008. év folyamán) keletkezett ajánlásai, közleményei és állásfoglalásai közül azokat, amelyek az önkormányzatok működésével kapcsolatos jogértelmezést tartalmaznak. Ebben a hónapban az adatvédelmi biztos iránymutatásaiból válogattunk.

Ajánlások

Ssz.	Ügyiratszám	Keletkezés	Tárgya
1.	903/H/2007	2007-10-11	A megszűnő és átalakuló kórházak egészségügyi dokumentációjának sorsára vonatkozó adatvédelmi

			biztosi vizsgálat eredményét összefoglaló ajánlás.
2.	2581/H/2007	2007-12-11	Az elektronikus ügyintézés során történő azonosítás adatvédelmi követelményeiről.
3.	-	-	A rendőrség előterjesztése alapján elhelyezendő térfigyelő kamerák önkormányzati jóváhagyásával kapcsolatos adatvédelmi biztosi ajánlás.

Közlemények

Ssz.	Ügyiratszám	Keletkezés	Tárgya
1.	-	2008-06-27	A közérdekű adatok közzétételi kötelezettségéről.

Állásfoglalások

Ssz.	Ügyiratszám	Keletkezés	Tárgya
1.	922/P/2008-3	2008-06-25	A munkáltató a munkavállalóról alkotott véleményét nem hozhatja nyilvánosságra. (Un. szégyentábla alkalmazására a munkavállaló hozzájárulása esetén sem kerülhet sor.)
2.	596/H/2008	2008-06-17	Állásfoglalás a szémszállítást végző közszolgáltatók által kezelhető személyes adatokkal kapcsolatban. (Az érintett adóazonosító jelére, munkahelyére, házastársára vonatkozó adatok kezelése törvényes cél nélküli, készletező adatgyűjtésnek minősül, ezért jogellenes.)
3.	800/K/2008-3	2008-06-11	A munkavállaló rendelkezésére bocsátott internet használat ellenőrzéséről szóló adatvédelmi biztosi állásfoglalás. (Amennyiben a munka jellege miatt a munkavállaló internet hozzáféréseinek korlátozása nem valósítható meg, akkor a munkavállaló által megnyitott oldalak listázását a munkáltató csak akkor teheti meg, ha az ellenőrzés tényéről a munkavállalót előzetesen tájékoztatta.)
4.	337/K/2008-3	2008-06-05	Állásfoglalás a helyi vízműtársulat adatkezelésével és az önkormányzati ülés nyilvánosságával kapcsolatban. (Nyilvános ülésen bárki az ott jelenlévők engedélye nélkül készíthet felvételt, és azt bármilyen, nem jogellenes célra fel is használhatja.)
5.	666/P/2008-3	2008-06-05	Állásfoglalás a munkahelyi kamerarendszerek működésének adatvédelmi megítéléséről. (Munkahelyen kamera nem vagyonsvédelem, hanem a munkavállalók munkájának megfigyelése céljából nem helyezhető el olyan helyiségben, ahol állandó munkavégzés folyik.)
6.	72/K/2008-3	2008-05-30	Állásfoglalás a bölcsődék és óvodák kamerás megfigyelésével kapcsolatos koncepcióról. (Kamerarendszereknek a nevelési-oktatási intézmények területén történő kiépítése nagymértékben sérti az érintettek személyhez

			fűződő jogait, továbbá negatívan befolyásolja a gyermekek fejlődését.)
7.	53/K/2008-3	2008-01-30	Állásfoglalás a közszolgáltatási feladatokat ellátó gazdasági társaságok vezetőinek juttatásáról. (Közfeladatot ellátó gazdasági társaságok vezetői az adott szerv feladatkörében járnak el, és feladatkörükkel kapcsolatos közérdekből nyilvános adat az, hogy milyen juttatásban részesülnek.)
8.	1935/K/2007-3	2007-12-18	Állásfoglalás a magyar állampolgárok folyó vagy lezárt hatósági ügyeivel kapcsolatos internetes adatbázis létrehozásáról. (Nincsen jogszerű lehetősége annak, hogy nyilvánosságra hozzák azon állampolgárok személyes adatait, akiknek valamilyen hatósági ügyük volt vagy van folyamatban.)
9.	2590/K/2007-2	2007-12-11	Képviselők fegyelmi eljárásának nyilvánossága. (Az eljárás lezárultáról és eredményéről tájékoztatni kell azt, aki az iránt érdeklődik. Az okon, az eredményen és a szankción kívül azonban más adatot nem kell közölni.)
10.	2434/K/2007-3	2007-12-10	Önkormányzati bizottsági zárt ülések anyagainak megismerése nem tag képviselők által. (Adatvédelmi szempontból szerencsés, ha a zárt ülésre készült előterjesztéseket az ülés résztvevői a döntést követően visszaszolgáltatják, erre azonban nem kötelezhetők.)
11.	2162/P/2007-3	2007-11-12	Jogellenes, hogy a munkáltató a munkavállaló magán felhasználású elektronikus postafiókjának tartalmát megismerte.
12.	1587/P/2007-9	2007-11-07	Az önkormányzat testületi és bizottsági üléseinek nyilvánossága. (Az önkormányzati vagyonnal kapcsolatos adatok esetén az üzleti titokra való hivatkozás csak szűk körben, technológiára, műszaki adatokra stb. vonatkozó adatokra képzelhető el. Zárt ülés elrendelésére irányuló kérelemnek, vagy az azt elrendelő határozatnak ezek valamelyikét valószínűsíteni kell.)
13.	1979/K/2007-3	2007-10-25	Helyi adóval összefüggésben adólista nem hozható nyilvánosságra.
14.	1266/P/2007-3	2007-10-18	Állásfoglalás a közüzemi szolgáltatók megbízásából ellenőrzési tevékenységet folytató cég adatkezelésével kapcsolatosan. (A cég tevékenysége adatfeldolgozásnak minősül, ami akkor törvényes, ha az adatkezelő előzetesen tájékoztatta az érintetteket arról, hogy személyes adataikat ki fogja feldolgozni.)
15.	1174/K/2007-3	2007-09-20	Állásfoglalás a szociális ellátások körében önkormányzat által nyújtott adósságkezelési szolgáltatásról.
16.	677/P/2007-7	2007-09-06	A közérdekű bejelentést tevő állampolgár nem

			tekinthet be az iratokba, ha nem ügyfél.
17.	1468/P/2007-3	2007-08-31	Abony Város Önkormányzatának Bizottsági ülésével kapcsolatos panasz. (Az ülés zárttá nyilvánítása nem tekinthető abszolút érvényűnek. Amennyiben az érintett a zárt ülést követően a nyilvános üléshez való hozzájáruló nyilatkozatát pótolja, akkor a zárt ülés őt érintő része a továbbiakban nyilvános ülésnek tekintendő.)
18.	1300/P/2007-3	2007-07-06	Polgármester fegyelmi ügyével összefüggő személyes adata közérdekből nyilvános. (A polgármesterre kiszabott fegyelmi büntetés ténye, oka és mértéke közérdekből nyilvános adat.)
19.	712/P/2007-3	2007-06-13	Önkormányzati tulajdonú közhasznú társaság működésével kapcsolatos szerződés megismerhetősége.
20.	678/K/2117-3	2007-05-30	Nem nyilvános az, hogy kinek és milyen összeget fizetett ki az önkormányzat szociális segély címén.
21.	799/P/2007-4	2007-05-16	Az önkormányzati képviselők szavazatainak megismerhetősége.
21.	845/K/2007-3	2007-05-09	Állásfoglalás az önkormányzati képviselők és tisztségviselők adatkezeléséről.
23.	569/P/2007-3	2007-05	A panaszos az 50-60 literes gyűjtőtartályok igénylésével kapcsolatban az önkormányzat Környezetvédelmi Bizottságának eljárását sérelmezte.
24.	600/P/2007-3	2007-05	A polgármesteri hivatal jogszerűen adhatja át a polgárok személyes adatait a Megyei Településtisztasági Kft részére.
25.	93/P/2007-7	2007-04-04	Az önkormányzat által kötött privatizációs szerződés nyilvánossága.
26.	182/P/2007-6	2007-04-03	Az önkormányzat az építményadó bevallásban olyan adatok megadását is kérte, amelyek az adó megállapításához nem szükségesek.
27.	515/K/2007-3	2007-03-29	Köztisztviselők illetményének önkormányzati képviselő általi megismerése.
28.	156/K/2007-3	2007-02-28	Állásfoglalás a Pénzügyi Bizottság által kért köztisztviselői adatok kiadhatóságával kapcsolatban. (telefonköltség)
29.	43/P/2007-3	2007-02-01	Állásfoglalás az önkormányzat által kezelt közérdekű adat kiadásáról. (Önkormányzati képviselők által leadott szavazatok nyilvánossága illetőleg a képviselők javadalmazása.)

Összeállította:

Vörösne dr. Tallér Zita és Dr. Veres Antal
Törvényességi Ellenőrzési Osztály
Bács-Kiskun Megyei Kirendeltség

A képviselő-testület feloszlása, az időközi választás és a polgármesteri munkakör átadása

Az utóbbi időben a korábbiakhoz képest megnőtt azon települések száma, ahol a képviselő-testület feloszlatta önmagát, illetve ahol felmerült a feloszlítás kérdése. Az alábbiakban a képviselő-testület feloszlására, az időközi választásra és a polgármesteri munkakör átadás-átvételére vonatkozó hatályos szabályozást foglaljuk össze:

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 18. § (3) bekezdése szerint a képviselő-testület a megbízatásának lejártá előtt név szerinti szavazással, minősített többségű döntéssel kimondhatja feloszlását. A képviselő-testület az új képviselő-testület alakuló üléséig, a polgármester az új polgármester megválasztásáig ellátja feladatát, gyakorolja hatáskörét. A képviselő-testület feloszlása nem mondható ki a választást követő hat hónapon belül, illetőleg az általános önkormányzati választásokat megelőző év október 1. napját követően. Az időközi választás költségét az önkormányzat viseli.

A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló 1990. évi LXIV. törvény 53. § (5) bekezdése szerint ha az önkormányzati képviselő-testületet feloszlatták vagy feloszlott, időközi választást kell tartani.

A választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény 105/A. § (2) bekezdés j) pontja szerint a helyi választási bizottság kitűzi az időközi polgármester- és képviselő-választást, és megállapítja annak naptár szerinti határnapjait.

A 115. § szerint az időközi választást az ok felmerülésétől számított 30 napon belül az illetékes választási bizottság tűzi ki. Az időközi választást a mandátum megüresedésétől számított négy hónapon belülre, a képviselő-testület feloszlása vagy feloszlása esetén három hónapon belülre kell kitűzni. Nem lehet időközi választást tartani az általános önkormányzati választások évében április 1-je és az általános választás napja között. Az időközi választásra az általános választás szabályait kell alkalmazni.

A választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvénynek a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint a kisebbségi önkormányzati képviselők választásán történő végrehajtásáról szóló 29/2006. (V. 30.) BM rendelet 36. § (5) bekezdése szerint a szavazólapok előállításáról települési szintű időközi választáson a helyi választási iroda vezetője gondoskodik.

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy képviselő-testület és a polgármester nem mentesül a kötelezettségektől a feloszlás kimondásával. Az Ötv. fenti rendelkezése alapján a feloszlás kimondásához vezető okok, problémák mellett is köteles ellátni feladatát, gyakorolni hatáskörét a képviselő-testület az új képviselő-testület megalakulásáig, a polgármester az új polgármester megválasztásáig.

Az Ötv. 30. §-a szerint a képviselő-testület az alakuló ülését a választást követő tizenöt napon belül tartja meg. Az alakuló ülést a legidősebb települési képviselő, mint korelnök vezeti.

A polgármesteri tisztség ellátásának egyes kérdéseiről és az önkormányzati képviselők tiszteletdíjáról szóló 1994. évi LXIV. törvény 13. § (5) bekezdése szerint a polgármester tisztségének megszűnése esetén – a tisztség megszűnését követően nyolc munkanapon belül – írásba foglaltan átadja munkakörét az új polgármesternek, ennek hiányában az

alpolgármesternek, illetve a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott személynek. A munkakör-átadási jegyzőkönyvet az előző és az új polgármester, a jegyző, valamint a közigazgatási hivatal vezetője írja alá, a jegyzőkönyv tartalmát a 26/2000. (IX. 27.) BM rendelet szabályozza. A 2006. évi helyhatósági választásoknál kialakult gyakorlat szerint a területi referens szakmai segítséget nyújt az átadás-átvétel előkészítéséhez és az előre egyeztetett időpontban képviseli a közigazgatási hivatal az átadás-átvétel napján.

Készítette:

Dr. Szöllősi Zsolt

Törvényességi Ellenőrzési Osztály
Bács-Kiskun Megyei Kirendeltség

Tájékoztató közoktatási szakmai napról

2008. szeptember 11-én szakmai nap megtartására került sor „*A közoktatási törvény módosításának munkajogi hatásai, a munkajogi szabályok változása, ezek foglalkoztatási hatásai*” címmel. Az elhangzott fontosabb információkat az alábbiakban foglaljuk össze.

A közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény 2008. január 1-jén hatályba lépett módosításai közül kiemelendő, hogy változtak a pályáztatás szabályai, a közalkalmazotti munkakörök jóval szélesebb köre – a határozott idejűek is – pályáztatás útján tölthetők be. A Kjt. más ágazatokban történő végrehajtásáról rendelkező jogszabályok a pályáztatás alóli kivételek tágabb körét határozzák meg, mint az oktatási ágazatban, ezért a 138/1992. (X. 8.) Korm. rendelet tervezett módosítása ezekkel összhangban várhatóan szintén további kivételeket tesz majd lehetővé.

A Kjt. 2007. szeptember 1-jén hatályba lépett kiegészítése szerint a próbaidő kikötése kötelező, és ennek időtartama a 3 hónapot meghaladhatja (21/A. §). Fontos, hogy a próbaidő kikötése alól kivételeket nem csak a Kjt., hanem 138/1992. (X. 8.) Korm. rendelet is tartalmaz.

Az előadó felhívta a figyelmet arra, hogy a közalkalmazottak részére pótlékot csak olyan jogcímen lehet adni, amelyet az Mt., a Kjt. és a 138/1992. (X. 8.) Korm. rendelet tartalmaz. (Ennek a szabálynak a megsértése miatt a közigazgatási hivatalok törvényességi észrevételek több megyében, illetve a fővárosban.) Amennyiben a fenntartó forrást tud és akar erre a célra biztosítani, akkor kereset-kiegészítés adható határozott időre, költségvetési évenként.

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény (Köotv.) 2008. július 3-án hatályba lépett kiegészítése az alábbiak szerint rendelkezik:

„55. § (3) Ha a közoktatási intézmény tagintézményei különböző településen találhatóak, vagy a többcélú közoktatási intézmény tagintézményeinek száma egy településen belül meghaladja az ötöt, illetve, ha a többcélú közoktatási intézmény szervezeti és szakmai tekintetben önálló intézményegységeinek a száma meghaladja az ötöt, a közoktatási intézmény élére főigazgató, a tagintézmény, az intézményegység élére igazgató, óvodavezető bizható meg. E rendelkezések alkalmazhatók akkor is, ha a közoktatási intézmény alapító okirata szerint a felvehető maximális gyermek-, tanulólétszám eléri az ezeröttszáz főt. A főigazgatóra egyebekben az intézményvezetőre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni, azzal az

eltéréssel, hogy munkaidejére a 16. § (4) bekezdését, valamint az 1. számú melléklet Első részének kötelező óraszámot megállapító rendelkezéseit - a munkáltatói jog gyakorlójának döntésétől függően - nem kell alkalmazni. Az igazgató, óvodavezető foglalkoztatására a szervezeti és szakmai tekintetben önálló intézményegység vezetőjére vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.”

Ezzel kapcsolatban arra kell felhívni a figyelmet, hogy a munkáltatói jog gyakorlójának döntésétől függ, hogy a megfelelő feltételek fennállása esetén a főigazgató megbízására és a kötelező óraszámára vonatkozó rendelkezéseket alkalmazza-e. Ebből az a következtetés is levonható, hogy a döntéssel kapcsolatos anyagi konzekvenciákat is a munkáltatói jog gyakorlójának (a fenntartó önkormányzatnak) kell viselnie. (A főigazgató és az igazgató, valamint az óvodavezető vezetői beosztásából adódó feladatait az intézmény SzMSz-ének kell tartalmaznia. A munkaköri leírás a vezetők pedagógus munkakör szerinti feladatainak leírására szolgál.)

A Köotv. 102. § új (11) bekezdéssel egészült ki, amely úgy rendelkezik, hogy a fenntartó legkésőbb az intézkedés tervezett végrehajtása évének március utolsó munkanapjáig hozhat a nevelési-oktatási intézmény átszervezésével, fenntartói jogának átadásával, megszüntetésével összefüggő döntést. (Átmeneti szabályként 2008-ban ez a határidő augusztus utolsó munkanapja volt.)

Ugyancsak új szabály Köotv. 33. § (15) bekezdése, amely kimondja, hogy a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs tevékenység olyan többcélú közoktatási intézményben szervezhető meg, amely nem lát el óvodai, iskolai, kollégiumi feladatot. A 132. § (9) bekezdése szerint ilyen módon 2009. január 1-jéig kell átszervezni a tanulási képességet vizsgáló szakértői bizottságokat. A Köotv. 132. § (13) bekezdése alapján ezt a döntést (és valamennyi, a nevelési-oktatási intézmény 2008-ban történő megszüntetésével, átszervezésével összefüggő döntést) 2008. augusztus 29-ig lehetett meghozni.

Az előadó felhívta a figyelmet arra, hogy ha a közoktatási intézményben a 138/1992. (X. 8.) Korm. rend. 5. § (16) bekezdése alapján – nyilvános pályázat kiírása nélkül – ad a fenntartó a vezetői beosztás ellátására szóló megbízást, a Köotv. 102. §-ában leírt véleményeztetési eljárást le kell folytatni. A véleményeztetési eljárással együtt járó időveszteség úgy kerülhető el, ha az intézmény vezetésével kapcsolatos feladatokat átmenetileg (az újabb nyilvános pályázat eredményes lezárásáig, de legfeljebb 1 évig) az intézmény szervezeti és működési szabályzatában meghatározott helyettesítési rendben foglaltak szerint látják el.

Készítette:

Fodorné dr. Szabó Zsuzsanna
Törvényességi Ellenőrzési Osztály
Békés Megyei Kirendeltség

Tájékoztató a vagyonyilatkozat-tételi kötelezettség megállapításának szabályairól

Az egyes vagyonyilatkozat-tételi kötelezettségekről szóló 2007. évi CLII. törvény (Vnytv.) hatályba lépése óta eltelt időszakban a törvény alkalmazásával kapcsolatosan több jogértelmezési kérdés is felmerült, melyek jelentős része a vagyonyilatkozat-tételi

kötelezettség szabályozását érintette. A jogalkalmazás egységessége érdekében a Miniszterelnöki Hivatal Közzolgálati Személyzetpolitikai Főosztálya állásfoglalást adott ki a vagyonyilatkozat-tételi kötelezettség szabályozását érintően, melynek tartalmát az alábbiakban ismertetjük.

A Vnytv. 3. §-a rendelkezik a vagyonyilatkozat-tételre kötelezettek köréről. A Vnytv. 4. §-a szerint:

„**4. §** A vagyonyilatkozat-tételi kötelezettséget

a) a **3. § (1)-(2) bekezdésében meghatározott közzolgálatban álló személyek esetében** - ide nem értve a közjegyzőt és az ügyészt - **az őket ilyen minőségében alkalmazó szervezet szervezeti és működési szabályzatában,**

b) a **3. § (3) bekezdés a)-c) pontjában** meghatározott esetben a gazdálkodó szervezet létesítő okiratában,

c) a 3. § (3) bekezdés d) pontjában foglalt esetben a közalapítvány alapszabályában **fel kell tüntetni.**”

Az idézett rendelkezéshez kapcsolódóan felmerült a vagyonyilatkozatok őrzésének biztosítására vonatkozó kérdések megválaszolása iránti igény is. A Vnytv. 7. §-a szerint:

„**7. §** A vagyonyilatkozat őrzéséért

a) **közzolgálatban álló személy kötelezett esetében a munkáltatói jogkör gyakorlója,** közjegyző esetében a területi közjegyzői kamara elnöksége,

b) a 3. § (3) bekezdés a)-c) pontja szerinti kötelezett esetében **a gazdálkodó szervezet tekintetében a tulajdonosi jogokat az állam nevében gyakorló személy vagy szervezet,**

c) a 3. § (3) bekezdés d) pontja szerinti kötelezettek esetében az állami támogatási előirányzat kezelője - helyi önkormányzat esetében a jegyző, közalapítvány esetében az alapítói jogokat gyakorló szerv, területfejlesztési tanács esetében annak hivatali szervezete -, vagy ha e szerv nem azonos az állami pénzalap, illetve az állami támogatási előirányzat felhasználásának szakmai lebonyolításáért felelős szervvel, akkor ez utóbbi **felelős** (a továbbiakban: őrzésért felelős).”

A helyi önkormányzatok működésével kapcsolatban több személy is érintett a Vnytv. 3. §-ában meghatározott vagyonyilatkozat-tételi kötelezettség okán. Ilyen személyek az önkormányzat hivatalát vezető jegyző, az önkormányzatnál köztisztviselői és közalkalmazotti jogviszonyban álló személyek, az önkormányzati intézmények vezetői, illetőleg az önkormányzat részvételével működő gazdasági társaságok vezetői és alkalmazottai.

1./ A helyi önkormányzat jegyzője

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 36. § (1) bekezdése szerint a képviselő-testület – pályázat alapján – a jogszabályban megállapított képesítési követelményeknek megfelelő jegyzőt nevez ki. Ebből következően a jegyző kinevezéséről, vagyis alkalmazásáról a képviselő-testület dönt, ezért a jegyző esetében a képviselő-testület az alkalmazó szerv. Ennélfogva **a jegyző vagyonyilatkozat-tételi kötelezettségéről a képviselő-testület szervezeti és működési szabályzatában (rendeleti formában) kell rendelkezni.**

Tekintettel arra, hogy a kinevezés feltétele a vagyonyilatkozat-tétel, a vagyonyilatkozat őrzése is ehhez a munkáltatói joghoz kapcsolódik, vagyis a Vnytv. 7. § a) pontja alapján a nyilatkozat őrzéséért a jegyző feletti munkáltatói jogkört gyakorló képviselő-testület a felelős.

Ugyanakkor a jegyző sajátos – a képviselő-testülethez és vezetőként a polgármesteri hivatalhoz kapcsolódó kettős kötődésére tekintettel a vagyonyilatkozat-tételi kötelezettség feltüntethető a polgármesteri hivatal (képviseelő-testületi határozattal elfogadott) szervezeti és működési szabályzatában is. Ily módon egységesen szabályozható a polgármesteri hivatal valamennyi köztisztviselőjének vagyonyilatkozat-tételi kötelezettsége.

2./ Az önkormányzati intézmény közalkalmazotti jogviszonyban álló vezetője

Az Ötv. 9. § (4) bekezdése alapján alapított önkormányzati intézmények esetében az intézmény közalkalmazotti jogviszonyban álló vezetője a képviselő-testülettől nyeri el tisztségét, így vagyonyilatkozat-tételi kötelezettségét a jegyzőhöz hasonlóan **a képviselő-testület szervezeti és működési szabályzatában (rendeletben) kell szerepeltetni**, továbbá a képviselő-testület felelős a nyilatkozatok őrzéséért is.

3./ Az önkormányzat alkalmazásában álló köztisztviselők

A köztisztviselők jogviszonya a képviselő-testület vonatkozásában közvetettnek mondható, mivel a polgármesteri hivatal kötelékébe tartoznak, és felettük a munkáltatói jogokat nem a képviselő-testület, hanem a polgármesteri hivatal vezető jegyző gyakorolja. A köztisztviselők vagyonyilatkozat-tételre kötelezetti körének meghatározása tekintetében – a szabályozó és a munkáltató különválása ellenére a Vnytv. 4. § a) pontja irányadó, vagyis a vagyonyilatkozat-tételi kötelezettséget a törvény 3. § (1)-(2) bekezdésében meghatározott közszolgálatban álló személyek esetében – ide nem értve a közjegyzőt és az ügyészt – az őket ilyen minőségben alkalmazó szervezet szervezeti és működési szabályzatában kell feltüntetni.

Az Ötv. 35. § (2) bekezdésének c) pontja szerint a képviselő-testület fogadja el a hivatal belső szervezeti tagozódásának, munkarendjének, valamint ügyfélfogadási rendjének meghatározását. Ezért a vagyonyilatkozat-tételre kötelezettek körének meghatározása (különösen a szervezeti tagozódáshoz és munkarendhez kapcsolódásra tekintettel) a Vnytv. rendelkezésének megfelelően **a polgármesteri hivatal – képviselő-testület által határozattal elfogadott – szervezeti és működési szabályzatának keretein belül történhet**. Mivel a polgármester a fenti előterjesztést a jegyző javaslatára teszi meg, ezért – bár közvetetten, de érdemben – érvényesül a munkáltatói jogokat ténylegesen gyakorló jegyző szerepe is.

Az őrzésért felelős személy tekintetében a Vnytv. 7. §-ában foglalt rendelkezések irányadók, amelyek a vagyonyilatkozat őrzésével kapcsolatos feladatok ellátására a munkáltatói jogkör gyakorlóját – polgármesteri hivatal esetén a jegyzőt jelöli ki.

4./ Az önkormányzat alkalmazásában álló közalkalmazottak

Az önkormányzattal közalkalmazotti jogviszonyban állók esetében a kinevezése és felmentés, a fegyelmi eljárás megindítása, a fegyelmi büntetés kiszabása és az állásból való felfüggesztés – a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (Kjt.) 83/A. § alapján – a képviselő-testület kizárólagos hatáskörébe tartozik, míg az egyéb munkáltatói jogokat a polgármester gyakorolja.

Amennyiben valamely közalkalmazott a képviselő-testülettel áll közvetlen jogviszonyban – így a főbb munkáltatói jogokat is az gyakorolja – értelemszerűen az általa létrehozott jogviszony vagyonyilatkozat-tételi kötelezettségét a Vnytv. 4. § a) pontjának megfelelően **fel kell tüntetni a képviselő-testület szervezeti és működési szabályzatában (rendeletében)**,

továbbá az ehhez kapcsolódó egyéb hatásköröket is a munkáltatói jogkört kizárólagosan gyakorló képviselő-testület mint őrzésért felelős látja el.

5./ Az önkormányzati feladatok ellátására létrehozott gazdasági társaságok

Az önkormányzati feladatok ellátására az Ötv. 9. § (4) bekezdése alapján létrehozott gazdasági társaságok alapítása a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény 11. § (1) bekezdése szerinti társasági szerződéssel, részvénytársaság esetén alapszabállyal, egyszemélyes gazdasági társaságnál alapító okirattal történik. A gazdasági társaságok alapítása tehát a megfelelő formájú társasági szerződés (alapszabály, alapító okirat) létrehozatalával kezdődik.

A Vnytv. 4. §-a a törvény 3. § (3) bekezdésének a)-d) pontjaira nézve határozza meg a nyilatkozattételi kötelezettség rögzítését. A 3. § (3) bekezdésének e) pontjában szereplő személyi körrel („közszolgáltatásban nem álló személyek”) kapcsolatban a törvény nem rendelkezik arról, kell-e, és ha igen, mely dokumentumban szükséges feltüntetni a vagyonyilatkozat-tételi kötelezettséget. A Miniszterelnöki Hivatal álláspontja értelmében, bár a törvény a kérdéses személyi körre nézve kifejezett rendelkezést nem tartalmaz, a jogértelmezési nehézségek megoldása érdekében analógia alkalmazása szükséges.

Az önkormányzati feladatok ellátására létrehozott gazdasági társaságok jogállásához a Vnytv. 3. § (3) bekezdés c) pontjában meghatározott gazdasági társaságok jogállása áll a legközelebb, ezért ezen gazdasági társaságokra vonatkozó szabályok megfelelő alkalmazása válik indokolttá. Mindezek alapján a vagyonyilatkozat tételi kötelezettséget – a Vnytv. 4. § b) pontja értelmében – **a gazdálkodó szervezet létesítő okiratában kell előírni**, míg a vagyonyilatkozat őrzéséért – mint tulajdonosi jogokat gyakorló szervezet – a képviselő-testület felel.

6./ Az önkormányzat által megbízott könyvvizsgáló

Az önkormányzat által megbízott könyvvizsgáló vagyonyilatkozat-tételi kötelezettsége szintén a Vnytv. 3. § (3) bekezdés e) pontján alapul, amennyiben a könyvvizsgáló ellenőrzésre jogosult. Az 5./ pontban kifejtett indokolás alapján, mivel a törvény ezen kötelezett kör tekintetében is kizárólag a nyilatkozattétel esedékességéről rendelkezik, a kötelezettség előírásának módja csak analógia alkalmazásával dönthető el. A Vnytv. 4. § a) pontja alapján **a képviselő-testület szervezeti és működési szabályzatában (rendeletében)** indokolt a kötelezettségről rendelkezni, tekintettel arra, hogy ez a rendelkezés áll legközelebb a könyvvizsgáló – megbízás alapján történő – alkalmazásához. Ennek megfelelően a képviselő-testület az őrzésért felelős szervezet.

7./ A többcélú kistérségi társulás elkülönült költségvetési szervként létrehozott munkaszervezetében foglalkoztatott személyek

A többcélú kistérségi társulás elkülönült költségvetési szervként létrehozott munkaszervezetében közalkalmazottként foglalkoztatottak vagyonyilatkozat-tételi kötelezettsége a Vnytv. 3. § (1)-(2) bekezdéseiben, az egyéb (polgári jogi, munkajogi) jogviszony keretében foglalkoztatottak kötelezettsége a Vnytv. 3. § (3) bekezdés e) pontján alapul.

A munkaszervezethez kapcsolódóan foglalkoztatott személyek esetében a vagyonyilatkozat-tételi kötelezettség szabályozása ***a munkaszervezet – a többcélú kistérségi társulás társulási tanácsa által elfogadott – szervezeti és működési szabályzatában történhet.*** Az őrzésért felelős személy tekintetében viszont szintén irányadó a Vnytv. 7. §-a, amely a vagyonyilatkozat őrzésével kapcsolatos feladatok ellátására a munkáltatói jogkör gyakorlóját jelöli ki. Így a többcélú kistérségi társulás elkülönült költségvetési szervként létrehozott munkaszervezetében foglalkoztatott személyek esetén a munkaszervezet munkáltatói jogokat gyakorló vezetője tekinthető az őrzésért felelős személynek.

Abban az esetben, ha valamely személy közvetlenül a kistérségi társulás tanácsával áll jogviszonyban és a munkáltatói jogokat is a társulási tanács közvetlenül gyakorolja, úgy a vagyonyilatkozattal kapcsolatos hatáskörök is a tanácsra hárulnak, miként az általa létrehozott jogviszony vagyonyilatkozat-tételi kötelezettségének feltüntetése is ***a társulási tanács szervezeti és működési szabályzatában történhet.***

Felhívjuk a Tisztelt Jegyző Kollégák figyelmét, hogy a fentiekben kifejtett álláspont a hivatkozott jogszabályokon alapul, az Alkotmánybíróság 60/1992. (XI. 17.) AB számú határozatára tekintettel azonban nem tekinthető jogi iránymutatásnak, állásfoglalásnak, így jogi kötelező erővel nem bír.

Készítette:

Dr. Csongrádi Helga
Törvényességi Ellenőrzési Főosztály

Hatósági Főosztály tájékoztatói

Változó építésügyi jogszabályok

A nemzetgazdasági szempontból kiemelt építési beruházások megvalósításának elősegítése érdekében egyes törvényeket és rendelkezéseket módosított a 2008. évi XLIX. törvény:

1. az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvényt (**Étv.**),
2. a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházások megvalósításának gyorsításáról és egyszerűsítéséről szóló 2006. évi LIII. törvényt (**Ngvt.**),
3. az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (**Itv.**) mellékletének XV. pontját, mely az építésügyi hatósági eljárás illetékére vonatkozik,
4. a tervező- és szakértő mérnökök, valamint az építészek szakmai kamaráról szóló 1996. évi LVIII. törvényt (**Mkt.**),
5. a hulladékgyűjtésről szóló 2000. évi XLIII. törvényt, mely módosítás felhatalmazást ad a Kormány számára az építési és bontási hulladékok kezelésének részletes szabályainak megállapítására,
6. az egyes közlekedési tárgyú törvények módosításáról szóló 2007. évi CLXXXV. törvényt a közutak használatával kapcsolatban.

A 2008. évi XLIX. törvény 2008. július 1-jén lépett hatályba azzal, hogy az 1-36. §-ait 2008. szeptember 1-jét követően indult eljárásokra kell alkalmazni.

Az Étv. változásai közül lényeges kiemelni, hogy változott az építési telek Étv. 2. § 6. pontjában meghatározott fogalma a következők szerint: „építési telek: beépítésre szánt területen fekvő, az építési szabályoknak megfelelően kialakított és közterületnek gépjármű közlekedésre alkalmas részéről az adott közterületre vonatkozó jogszabályi előírások szerint, vagy önálló helyrajzi számon útként nyilvántartott, a közforgalom elől el nem zárt magánútról gépjárművel közvetlenül, zöldfelület, illetve termőföld sérelme nélkül megközelíthető telek.”

Az Étv. elvi építési engedélyre vonatkozó 35. § (1) bekezdése is módosult. A módosított rendelkezés alapján az építési engedély megkérése előtt az ügyfél (építtető) a telek beépítésével (különös tekintettel a 18. § (2) bekezdésében foglaltakra), a településképpel, az építészeti kialakítással kapcsolatos, továbbá a műemléki, régészeti, kulturális örökségvédelmi, természet-, táj- és környezetvédelmi, egészségvédelmi, talajvédelmi, életvédelmi, tűzvédelmi, valamint a műszaki követelmények (ideértve a geológiai, szeizmológiai követelményeket is) előzetes tisztázása céljából az építésügyi hatóságtól külön jogszabályban meghatározott elvi engedélyt kérhet. Jogszabály az elvi építési engedély kérését kötelezővé teheti.

Az Étv. 35. §-ának kiegészítése újfajta építési engedélyezési eljárás törvényi alapját teremtette meg, amikor nevesítette az **összevont eljárást**.

Az Étv. 35. § (4) bekezdésének a) és b) pontja értelmében az összevont eljárás **két szakaszból áll: az elvi építési keretengedélyezési és az építési engedélyezési szakaszból.**

Sajátos eljárási szabályokat állapít meg az Étv. 35. § (4) bekezdése az építésügyi hatóság számára, amikor előírja, hogy **az összevont eljárás iránti kérelem beérkezésétől számított tíz munkanapon belül az építésügyi hatóság – az érintett szakhatóságok és közműszolgáltatók bevonásával, továbbá az egyéb ügyfelek hirdetményi úton történő értesítésével – egyeztető tárgyalást és helyszíni szemlét tart.**

Az összevont eljárás elvi építési keretengedélyezési szakaszában az elvi építési keretengedély megtagadásáról szóló végzés ellen önálló fellebbezésnek van helye.

A 35. § (6) bekezdése rendelkezik az összevont eljárás illetékéről, mely szerint az elvi építési engedélyezési eljárás és az építési engedélyezési eljárás külön jogszabályban meghatározott illetékének az összegével egyezik meg, amelyet az összevont eljárás egyes szakaszainak a megindításakor kell megfizetni.

A 37/2007. (XII. 13.) TM rendelet néhány lényeges módosítása

Az összevont eljárásra részletes szabályokat a 17/2008. (VIII. 30.) NFGM rendelettel módosított, az építésügyi hatósági eljárásokról, valamint a telekalakítási és az építészetiműszaki dokumentációk tartalmáról szóló 37/2007. (XII. 13.) ÖTM rendelet (Engr.) 31/A.-31/B.-31/C. §-ai állapítanak meg.

A módosított Engr. szerint az összevont eljárás építési engedélyezési szakaszának megindításához szükséges dokumentációt és melléketeket az elvi keretengedélyezést követően (az elsőfokú végzés jogerőre emelkedése és végrehajthatóvá válása után) a benne meghatározottak szerint és az érvényességi ideje alatt kell benyújtani. Az elvi keretengedély iránti kérelem elbírálásának határideje: a kérelem előterjesztésétől számított 15 nap. Az összevont eljárás építési engedélyre vonatkozó szakaszára irányadó ügyintézési határidőt a módosított jogszabály nem változtatta meg. Az összevont eljárás építési engedélyezési szakaszának elbírálási határidejét az Engr. 29. § (1) a) pontja 60 napban állapítja meg, ez nem változott. Eltérő szabályt állapít meg a másodfokú építésügyi hatóság számára a módosított Engr. 31/C. §-a, amikor arról rendelkezik, hogy az összevont eljárásban hozott elsőfokú határozat elleni fellebbezést soron kívül, de legfeljebb 30 napon belül kell elbírálni.

A fentiekben már hivatkozott 17/2008. (VIII. 30.) NFGM rendelet módosította az Engr. hatályára vonatkozó rendelkezéseket is, mely szerint a korábbi szabályozástól eltérően az Engr. hatálya nem terjed ki a közforgalmú üzemanyag- és autógáz töltő állomások és az azokkal szorosan összefüggő rendeltetésű építményekre (beleértve az ilyen jellegű kereskedelmi célú építményeket is).

A módosított Engr. szerint a vízimunkákra, vízi-, és hajózási létesítményekre nem vonatkozik az Engr., de a felsoroltak közül a víziállások a kivételek között szerepelnek, melynek következtében az Engr. hatálya alá tartoznak.

Csökkenti az építésügyi hatósági eljárások számát az Engr. azon módosítása (16. § (4) bekezdés), amely szerint építmény, építményrész, épületegyüttes építési engedély (bejelentés) köteles munkával nem járó rendeltetésének megváltoztatásához nem kell az építésügyi hatóság engedélye (bejelentés tudomásul vétele.). Az Engr. módosított 16. § (5) bekezdése az építető (tulajdonos) kötelezettségévé teszi, hogy a rendeltetéstől eltérő használat megvalósítását követő 15 napon belül közölje az építésügyi hatósággal az új 11. melléklet szerinti adatlapon.

Az építési jogosultság igazolására az Engr. korábbi 18. § (2) bekezdésének d)-e) pontjainál részletesebb szabályt állapít meg a módosítás – annak függvényében, hogy a társasházi közös, illetőleg külön tulajdonban, vagy lakás-, üdülő-, garázsszövetkezet-tulajdonban lévő ingatlanon tervezi-e az építető a kérelmezett építési tevékenységet megvalósítani.

Kiegészült az Engr. 28. § (5) bekezdése a g) ponttal, amely szerint az építési engedély iránti kérelemhez – a tartalmától függően mellékelni kell termőföld esetén a termőföld más célú hasznosításának engedélyezéséről szóló jogerős hatósági határozatot. Ugyanez vonatkozik a bejelentési köteles eljárásra.

Lényegesen változott az Engr. telekalakításra vonatkozó 26. §-a. A módosítás meghatározza, a telekalakítási engedély kérelmezők körét. A 1. melléklet VI. fejezetében felsorolt telekalakítási tevékenységre (telekcsoport újraosztása, telekfelosztás, telekegyesítés és telekhatár-rendezés) engedélyt kérhet:

- a telekalakítással érintett telek bármelyik tulajdonosa,
- közös tulajdonban álló telek esetén bármelyik tulajdonostárs,
- aki a telekalakítással érintett földrészlet tekintetében tulajdoni igényt érvényesít,
- az elbirtoklás megállapítása iránt polgári peres eljárást kezdeményező,
- ha a telekalakítás során legalább nyolc új építési telek keletkezik, a tulajdonostársaknak a telek területnagysága szerinti többsége.

A telekalakítási engedélykérelemhez – annak tartalmától függően – mellékelni kell

- a telekalakítással érintett telkek fennálló állapotát tartalmazó ingatlan-nyilvántartási térkép 90 napnál nem régebbi hiteles másolatát legalább 1 példányban,
- ha az ingatlan-nyilvántartási térkép másolata magassági adatot nem tartalmaz, akkor 20%-nál nagyobb átlagos lejtés esetén szintvonalas térképet,
- a 24. § (5) bekezdés f) pontjában foglaltakat, mely az elvi engedély iránti kérelemre vonatkozik,
- be kell nyújtani az 5. melléklet VIII. fejezete szerinti telekalakítási dokumentációt legalább 5 példányban,
- utat érintő telekalakítás esetén az útkategóriának, a közút területi változásának feltüntetését, valamint az útkezelő, a vasútkezelő előzetes nyilatkozatát.

Több pontban változott és pontosításra került az 1. számú melléklet I-II-III. fejezete, mely az építési engedély, a bejelentés alapján végezhető, és az építési és bejelentési engedély nélkül végezhető építési munkákat sorolja fel. A szabályok alkalmazásának a lényege, hogy meg kell vizsgálni, hogy a tervezett építési tevékenység engedély köteles-e, ha nem engedély köteles, akkor bejelentés köteles-e. Ha nem engedély és nem bejelentés köteles, akkor azt kell megnézni, hogy engedély és bejelentés nélkül végezhető-e.

Az építészeti-műszaki tervdokumentációk tartalmára vonatkozóan is több lényeges változás történt. Az egyik legjelentősebb változás az alapeset meghatározása.

Alapeset a 300 m² összes szintterületű, három beépített építményszintű (alápincézett, földszint és tetőtér beépítéses), 1000 m³ bruttó térfogatú, 7,5 m-es építménymagasságú és 5,4 m-es szerkezeti nyílásméretű (falköz, oszlopköz, előregyártott födém), előregyártott födém szerkezetű építmény, építményrész.

Az alapeset meghatározása leginkább amiatt lényeges, hogy a kivitelezési jogszabály az alapesetre már korábban történő utalással tett különbséget a kiviteli tervek tartalma között.

A nemzetgazdasági szempontból kiemelt építési beruházások megvalósításának elősegítése érdekében egyes kormányrendeletek módosításáról szóló 207/2008. (VIII. 27.) Korm. rendelet módosítja:

1. a tervpályázati eljárások részletes szabályairól szóló 137/2004. (IV. 29.) Korm. rendeletet,
2. a településrendezési és építészeti műszaki tervtanácsokról szóló 252/2006. (XII. 7.) Korm. rendeletet,
3. az építésügyi és az építésfelügyeleti hatóságok kijelöléséről és működési feltételeiről szóló 343/2006. (XII. 23.) Korm. rendeletet, mely szerint 2009. január 1. napjától 2 fő jogszabálynak megfelelő szakképesítésű és gyakorlati idejű, a település jegyzőjénél

főállásban foglalkoztatott köztisztviselőnek kell az elsőfokú építésügyi hatósági feladatokat ellátni,

4. az építési beruházások közbeszerzésekkel kapcsolatos részletes szabályairól szóló 162/2004. (V. 21.) Korm. rendeletet.

Az építőipari kivitelezési tevékenységről, az építési naplóról és a kivitelezési dokumentáció tartalmáról szóló 290/2007. (XII. 31.) Korm. rendelet (Épkiv.) is módosul és olyan fogalmakat határoz meg, melyek az építésügyi jogszabályok köréből már régen hiányoztak: ilyen pl. a többletmunka, a pótmunka, az árazatlan (tételes) költségvetés, az építőipari rezsioradíj.

Fontos új előírása e jogszabálynak, hogy a Kbt. hatálya alá tartozó építmény, illetőleg a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű ügy tárgyát képező építmény esetén a kiviteli tervdokumentációt tervellenőr ellenőrzi.

Az Épkiv. rendelet felelős műszaki vezetőre vonatkozó szabálya kiegészült a 13/A. §-al. A módosítás szerint az építmény vagy építményrész építőipari kivitelezése esetén a kivitelezési tevékenység teljes körű irányítását (ideértve a szakági munkákat is) az építési műszaki ellenőri, valamint a felelős műszaki vezetői szakmagyakorlási jogosultság részletes szabályairól szóló 244/2006. (XII. 5.) Korm. rendelet 1. melléklete szerint MV-Ép/A, MV-Ép/AM, MV-Ép/B névjegyzéki jelöléssel nyilvántartásba vett felelős műszaki vezető önállóan csak a 16. § (3) bekezdés a) pontjában meghatározott méretet meg nem haladó, továbbá a 16. § (3) bekezdés b)-g) pontja és a 16. § (4) bekezdés szerinti építmények esetén láthatja el. (jogszabályban meghatározott korlátozással!)

Módosult az Épkiv. rendelet 16. § (3) bekezdése, amely az Engr.-ben meghatározott, már korábban említett alapeset, továbbá a felsorolt építési tevékenységek végzését (pl. polgári lőtér, hírközlési építmény, kerítés, legfeljebb 1,5 m támfal stb.) teljeskörűen önállóan irányíthatja a fentiekben megjelölt jogosultságú felelős műszaki vezető.

A műszaki ellenőr megbízására vonatkozó szabály is változott. Kötelező építési ellenőrt megbízni az építési engedély köteles építési munkák esetén, ha: a kivitelezési tevékenységet több vállalkozó kivitelező végzi, az építési beruházás nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű, az építőipari kivitelezési tevékenység műemlékvédelem alatt álló építményt érint.

A 182/2008. (VII. 14.) Korm. rendelet módosította az országos településrendezés és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendeletet (OTÉK). A módosítás több településrendezési és építési követelményt érint. Változtak az építmények elhelyezésénél irányadó egyes szabályok, amelyek régi tervezői igényeket vesznek figyelembe, pl. építményrész benyúlásának lehetősége az elő, illetve oldalkertbe. Ugyancsak régi igény az OTÉK 36. §-ának módosítása, mely az építmények közötti legkisebb távolságot hozza összhangba a tűzvédelmi szabályokkal. Az építmény kialakítása során alkalmazandó használati és biztonsági követelményekre vonatkozó szabályok bővültek, pl. az átlagos belmagasság meghatározásával a nevelési-oktatási helyiségekben. A módosítás következtében nem lehetséges 17 m²-es lakás kialakítása, mivel a lakószobának kell legalább ekkora hasznos alapterülettel rendelkezni.

Változik a gépjármű elhelyezési kötelezettség biztosítása, gondoskodni kell a kerékpár tárolás megoldásáról.

Készítette:

Dávid Emma

Hatósági Főosztály

Természetes terepszint megváltoztatása a Legfelsőbb Bíróság ítéletének tükrében

Gyakran visszatérő panaszként találkozhatunk olyan esetekkel, amikor – különösen új épületek megvalósítása során – a terepszintet engedély nélkül az építető megemeli (feltölti). Ilyenkor a szomszédok élnek többnyire panasszal, akiknek épületét a terepszint megváltoztatásából bekövetkező felázás veszélyezteti.

Másodfokú eljárásaink során a hozzánk került ügyekben azt tapasztaljuk, hogy a jegyzők nem hoznak döntést az ügy rendezése érdekében, nem intézkednek a jogszabálynak megfelelően.

A terepfeltöltésről az építésügyi jogszabályok körében kizárólag az **OTÉK** rendelkezik, melynek 2008. szeptember 12-e előtti szövege az alábbi szabályozást tartalmazta:

45. § (1) Az építmények megvalósítása során a természetes terepfelületet és az értékes növényállományt csak a szükséges mértékben (fakivágási és favédelmi terv, vagy növényvédelmi terv alapján) szabad megváltoztatni. A terepkialakítás során eltávolított növényzetet az övezeti előírás mértékéig pótolni kell.

Az ügyben precedens-értékű ítélet született a közelmúltban a Legfelsőbb Bíróságon.

A tényállás a következő volt:

Az építető üzletet és lakóépületet valósított meg, melynek során a terepszintet mintegy 40 centiméterrel megemelte, ehhez igazította az utcai járda szintjét is, a szakhatóság egyetértésével. Az építési engedélyezési tervdokumentáció terepszint-változtatást nem tartalmazott, ugyancsak nem tartalmazta a kiinduló terepszint Balti-tenger feletti magasságát.

Az elsőfokú hatóság az épületre használatbavételi engedélyt adott, pedig észlelte a szabálytalan terepfeltöltést. A terepfeltöltéssel az ingatlan terepszintje a szomszédos lakóépület lábazati szintje fölé került, ezért a szomszédos ingatlan tulajdonosa eljárást kezdeményezett.

Többszöri új eljárásra utasítás után olyan tárgyú határozat született az OTÉK idézett rendelkezésére hivatkozással, amely az építető kérelmét a telek természetes terepszintjének tartós, végleges jellegű megváltoztatására, és az azon megépített díszburkolatos parkoló fennmaradási engedélyére vonatkozólag elutasította, egyben elrendelte a díszburkolatos parkoló elbontását, a terepszint eredeti állapot szerinti szintre való visszaállítását, oly módon, hogy a csapadékvíz az építető ingatlanán kerüljön elszívárogtatásra, vagy a közterületi vízelvezető árokba kerüljön elvezetésre. A határozat indokolása értelmében a terepszint megemelése nem volt szükséges, mert a parkoló az eredeti terepszinten is megépíthető lett volna, s az épület az eredeti terepszintről is megközelíthető lett volna.

Az építető keresetet nyújtott be a másodfokú határozat ellen.

Vitatta, hogy a megépített díszburkolat veszélyeztetné a szomszédos ingatlan állékonyságát, s ennek bizonyítására magánszakértői véleményt csatolt, mely szerint bár a parkoló az eredeti terepszinten is kialakítható lett volna, a feltöltés az építető által kialakított módon a szomszédos épületre is kedvezőbb állapotot eredményezett.

A perben kijelölt igazságügyi szakértő sem javasolta az eredeti terepszint visszaállítását, valamint a jövőre nézve indokoltan tartotta a terepszint megemelését, figyelembe véve a parkolóknak az egyébként szintén megemelt utcai járdaszinthez való viszonyát. Mindezekre tekintettel a megyei bíróság határozatunkat az elsőfokú határozatra is kiterjedően hatályon kívül helyezte a térburkolatra vonatkozó rendelkezések tekintetében, és új eljárásra adott útmutatásában kifejezetten előírta, hogy a fennmaradási engedélyt meg kell adni.

A jogerős ítélet ellen felülvizsgálati kérelmet nyújtottunk be.

A Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a kérelem alapos.

Egyetértett az OTÉK 45. § (1) bekezdésén alapuló indokolásunkkal, miszerint a természetes terepfelület csak a **szükséges** mértékben változtatható meg.

Álláspontja szerint az építésügyi hatóságnak és a bíróságnak is azt kellett vizsgálnia, hogy építési engedély nélkül a terepszint megemelése a **szükséges mértékben valósult-e meg, az épített indokoltan végzett-e feltöltést** az építéssel érintett ingatlanon.

A Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a Megyei Bíróság a bizonyítékokat tévesen, a Pp. 206. § (1) bekezdésébe ütközően értékelte. Álláspontja szerint a bizonyítékok alapján megállapítható, hogy az eredeti terepszinten is megvalósítható lett volna a térburkolattal kialakított parkoló.

A magánszakértőnek az a szakvéleményében foglalt indoka, hogy a terepszint megemelése indokolt volt, mert az eredeti vízszintes síkon megépített parkoló esetén a vízvezetés nem lett volna megoldható, **nem elfogadható** indok a terepszint megemelésére. A csapadékvíz elvezetését az eredeti terepszinten is ki lehetett volna alakítani.

A perbeli szakértőnek az a véleménye, hogy a feltöltés azért volt szükséges, mert az a **jövőre nézve** műszakilag indokolt az elöregedő házak helyén építendő újabb épületek az út szintje fölé épülnek azért, hogy a csapadék nagyobb zápor, zivatar esetén nem folyhasson be az épületre, **szintén nem elég elfogadható** indok a terepszint feltöltésére.

A Legfelsőbb Bíróság véleménye szerint a perbeli esetben **nem tudott olyan releváns indokot** felhozni, amelynek alapján a terepfeltöltést az általa végzett mértékben **indokoltnak** és **szükségesnek** lehetett volna minősíteni.

Megállapította továbbá, hogy a szomszédos lakóépület hátsó fala mentén történt terepfeltöltés a perbeli szakvéleménnyel ellentétben nem teremt kedvezőbb helyzetet ennek a lakóépületnek az állagára. A megemelt terepszinttel okozott érdeksérelem nem tekinthető jelentéktelennek, sem szükséges mértékben végzettnek, ezért attól függetlenül, hogy a csapadékvíz elvezetésére utóbb szivárgót építettek, a fennmaradási engedély nem adható meg. A szabálytalanság más módon nem volt elhárítható, csak az eredeti terepszintre történő visszabontás elrendelésével.

Bár szeptember 12-től az OTÉK 45. §-a módosult, alapvetően a hasonló esetek megítélésben **továbbra is irányadó lehet** az ismertetett Legfelsőbb Bírósági ítélet.

Készítette:

Juhász Anikó

Hatósági Osztály

Békés Megyei Kirendeltség

Östermelők adóztatása helyi iparüzési adó esetén

Az egységes joggyakorlat kialakítása, a tapasztalt értelmezési problémák kiküszöbölése érdekében egyértelműen tisztázni kell, hogy a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (Htv.) értelmében mezőgazdasági östermelők esetében a helyi iparüzési adókötelezettséget az állandó lakóhely vagy az östermelő által használt termőföld elhelyezkedése határozza-e meg.

A Htv. 35. § (1) bekezdése értelmében adóköteles az önkormányzat illetékességi területén állandó vagy ideiglenes jelleggel végzett vállalkozási tevékenység (a továbbiakban: iparüzési tevékenység).

A Htv. 37. § (1) bekezdése alapján a vállalkozó állandó jellegű iparüzési tevékenységet végez az önkormányzat illetékességi területén, ha ott székhellyel, telephellyel rendelkezik, függetlenül attól, hogy tevékenységét részben vagy egészben székhelyen (telephelyén) kívül folytatja. A vállalkozó tehát minden olyan településen, ahol székhelyet, illetve telephely(ek)et tart fenn, állandó jellegű iparüzési tevékenységet végez.

A Htv. 52. § 31. a) és 41. pontja szerint:

telephely: az adóalany olyan állandó üzleti létesítménye – függetlenül a használat jogcímétől –, ahol részben vagy egészben iparüzési tevékenységet folytat, azzal, hogy **a telephely kifejezés magában foglalja különösen** a gyárat, az üzemet, a műhelyt, a raktárt, a bányát, a kőolaj- vagy földgázkutat, a vízkutat, a szél erőművet (szélkereket), az irodát, a fiókot, a képviselőt, **a termőföldet**, a hasznosított (bérbe vagy lízingbe adott) ingatlant, az ellenszolgáltatás fejében igénybe vehető közutat, vasúti pályát;

székhely: belföldi szervezet esetében az alapszabályában (alapító okiratában), a cégbejegyzésben (bírói nyilvántartásban), az egyéni vállalkozó esetében a vállalkozói igazolványban ekként feltüntetett hely, **a magánszemélyek esetében az állandó lakóhely**.

Mindezek alapján őstermelő esetében a vállalkozó székhelyén, annak állandó lakóhelyét kell érteni, míg az őstermelő által hasznosított termőföldet a vállalkozó telephelyének kell tekinteni. Előfordulhat, hogy az őstermelő az állandó lakóhelye (székhelye) szerinti településen kívül is végez őstermelői tevékenységet (pl. hasznosít termőföldet).

Ezen esetekben a fizetendő adó alapjának megállapítására a Htv. 39. § (2) bekezdése ad iránymutatást, miszerint, ha a vállalkozó több önkormányzat illetékességi területén végez állandó jellegű iparüzési tevékenységet, akkor az adó alapját – a tevékenység sajátosságaira leginkább jellemzően – a vállalkozónak kell a Htv. Mellékletében meghatározottak szerint megosztania.

Az őstermelőnek tehát minden település önkormányzatánál, ahol székhellyel, telephellyel rendelkezik és ott jövedelemszerzésre irányuló tevékenységet végez, a megosztás szerint kell adóbevallást benyújtania és adót fizetnie.

Készítette:

Dr. Borics Attila

Hatósági Osztály

Bács-Kiskun Megyei Kirendeltség

Koordinációs és Szervezési Főosztály tájékoztatói

Miért nem alkalmazható a közigazgatási áthelyezés jegyzői jogviszonyban?

A közszolgálati ellenőrzések tapasztalatai azt mutatják, hogy a jegyzői jogviszonyra vonatkozó törvényi rendelkezések értelmezése és alkalmazása nem egységes. Ennek oka részben az, hogy a jegyzői jogviszonyra vonatkozó speciális szabályokat a törvény nem foglalja összefüggően egy fejezetbe, hanem fejezetenként, több helyen, szétszórtan taglalja, részben pedig az, hogy a törvény szövegezése nem egyértelmű, a jogalkotói szándékot sokszor csak a sorok közül, vagy a törvény szövegének és indokolásának teljes és részletes ismeretében következtethetjük ki.

Egyik gyakran előforduló jogszabállyal ellentétes joggyakorlat a köztisztviselő áthelyezése jegyzői jogviszonyba, illetve jegyző áthelyezése másik jegyzői jogviszonyba, vagy köztisztviselői jogviszonyba.

Ennek észrevételezésekor felteszik a kérdést, hogy miért nem alkalmazható a közigazgatási áthelyezés a jegyzői jogviszonyban, hiszen a jegyző is köztisztviselő?

A válaszhoz a jegyző – a magyar önkormányzati rendszerben betöltött – sajátos szerepéből kell kiindulni, ami megmutatkozik a közszolgálati jogviszonyára vonatkozó szabályozásban, hiszen a jogalkotó a jegyzők vonatkozásában speciális munkajogi szabályokat állapított meg.

Míg a közszolgálati jogviszonyban a köztisztviselő feletti munkáltatói jogokat általában a közigazgatási szerv vezetője gyakorolja, addig a jegyzői – sajátos közszolgálati – jogviszonyban a munkáltatói jogokat egy – a választópolgárok által választott – közjogi testület, a képviselő-testület látja el. Ezért, valamint feladat- és hatásköréből eredően a jegyző nincs azonos helyzetben más köztisztviselőkkel.

Az Ötv. 36. § (2) bekezdése alapján a jegyző vezeti a képviselő-testület hivatalát, vagyis sajátos jogviszonya a vezetői teendők ellátását is magában hordozza, azonban más közszolgálati jogviszonyban álló vezetőtől eltérően nem megbízással, hanem kinevezéssel nyeri el tisztségét.

(Itt szeretnénk megjegyezni, hogy a jegyző kinevezésekor a képviselő-testület nem „hozzájárul”, vagy „egyetért”, vagy „jóváhagyja” a jegyző kinevezését, hanem mint a munkáltatói jogkört gyakorló testület, kinevezi a jegyzőt. A kinevező képviselő-testületi határozatnak rendelkeznie kell mindarról, amelyeket a Ktv. 11. § (6) bekezdése a kinevezési okmány tartalmi elemeiként kötelezően előír, illetve tartalmaznia kell a kötelező próbaidőre vonatkozó előírásokat is.

A polgármester csak a képviselő-testület felhatalmazása és a kinevező testületi határozat alapján készíti el a jegyző részére a megfelelő munkáltatói okmányokat.)

A jegyzői minőség szorosan összekapcsolódik a közszolgálati jogviszonnyal, mert amíg a közszolgálati jogviszonyban álló vezetőnek, vezetői megbízása visszavonása után többnyire saját döntésétől függ, hogy közszolgálati jogviszonyát a felajánlott másik vezetői, vagy ügyintézői besorolásban töretlenül folytatja-e tovább, vagy megszünteti, addig a kinevezéssel létesülő jegyzői jogviszony megszűnése, megszüntetése egyúttal a közszolgálati jogviszony végét is eredményezi.

Vagyis adott önkormányzatnál meg kell szüntetni a jegyzői jogviszonyt ahhoz, hogy újabb önkormányzatnál új jegyzői, vagy közigazgatási szervnél új közszolgálati jogviszony létesülhessen, illetve ugyanígy kell eljárni, ha a köztisztviselőt jegyzőnek nevezik ki.

Az Alkotmánybíróság **631/E/2000. AB határozatában** ezt a következőkkel indokolja:
„A Ktv. 14. § (2) bekezdése szabályozza a közigazgatási szervek közötti áthelyezést oly módon, hogy azt nem tekinti közszolgálati jogviszonyt megszüntető jogcímnak. Ha e szabály alkalmazható lenne a jegyzőkre, akkor az áthelyezés tényével a jegyzői minőség sem szűnne meg, illetőleg egy másik képviselő-testület nem tudna élni a jegyzői kinevezés jogával.”

A fentiek alapján tehát nem lehet köztisztviselőt áthelyezni a speciálisabb jegyzői jogviszonyba, még akkor sem, ha a köztisztviselő az adott közigazgatási szervnél állt közszolgálati jogviszonyban, továbbá jegyzői jogviszonyból nem lehet áthelyezni másik jegyzői jogviszonyba, még akkor sem ha a jegyző munkahelye nem, csak a munkáltatója változik (pl. körjegyzőség alakítása, vagy megszűnése esetén). Továbbá nem lehet jegyzői jogviszonyból áthelyezni másik közszolgálati jogviszonyba sem a köztisztviselőt, a jegyzői jogviszonyt meg kell szüntetni, hogy újabb közszolgálati jogviszony létesülhessen.

Azért, hogy a jegyzők az áthelyezés lehetőségének hiánya miatt ne kerüljenek más köztisztviselőkkel szemben hátrányos munkajogi helyzetbe (pl. a végkielégítésre való jogosultság szempontjából), 2001. július 1-jei hatállyal a Ktv. 14. §-a új (4) bekezdéssel egészült ki. A szabályozás alapján, ha a jegyző jogviszonyának fennállása alatt másik jegyzői állás betöltésére irányuló eredményes pályázatot nyújtott be és közszolgálati jogviszonyát, erre tekintettel közös megegyezéssel szüntette meg, a jogviszonya megszüntetésének jogkövetkezményeire az áthelyezés szabályait kell megfelelően alkalmazni.

Készítette:

Németh Erika

Koordinációs és Szervezési Főosztály

Szociális és Gyámhivatal tájékoztatói

Halmazottan hátrányos helyzet megítélése

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény végrehajtásáról szóló 20/1997. (II. 13.) Korm. rendelet 12/H. § (1) bekezdése kötelezettségként írja elő a jegyzők számára, hogy a védelembe vétel elrendeléséről, illetve a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításáról szóló határozattal egyidejűleg tájékoztatni kell a szülőt azokról a kedvezményekről, juttatásokról, pályázati lehetőségekről, amelyek a gyermeket megilletik, ha megfelel a halmazottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feltételeknek.

Tájékoztatni kell továbbá a szülőt arról is, hogy a védelembe vett, illetve rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeke akkor minősül halmazottan hátrányos helyzetűnek, ha a szülei legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányokat fejezték be sikeresen.

A legtöbb problémát annak a megítélése okozza, hogy a halmazottan hátrányos helyzet megállapításához elegendő-e az, ha csak az egyik szülő felel meg az iskolai végzettségre vonatkozó feltételnek.

Az oktatási törvény 121. § (1) bekezdés 14. pontja szerint hátrányos helyzetű az a gyermek, akit a jegyző védelembe vett, illetve rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát megállapította. E csoporton belül **halmazottan hátrányos helyzetű** az a gyermek, akinek **törvényes felügyeletét ellátó szülője** – óvodás gyermek esetén 3 éves korában, tanuló esetén a tankötelezettség beállásának időpontjában – legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. Halmazottan hátrányos helyzetűnek tekinthető a tartós nevelésbe vett gyermek is.

A házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény 72. § (1)-(2) bekezdése szerint a szülői felügyeletet – amelynek részjogosítványa a törvényes képviselő – a szülők együttesen gyakorolják akkor is, ha már nem élnek együtt.

A fentiek alapján tehát együttesen gyakorolják a szülői felügyeleti jogot a szülők ha:

- házasságuk fennáll,
- házasságuk fennáll, de életközösségüket megszakították,
- élettársi kapcsolatban élnek, vagy élettársi kapcsolatukat megszakították,
- sem házassági kötelékben, sem élettársi kapcsolatban nem élnek.

Ez alól kivételt képez az az eset, ha a bíróság a gyermeket valamelyik szülőnél helyezte el és nem állapított meg közös szülői felügyeleti jogot. Ekkor a szülői felügyeleti jogot kizárólagosan az egyik szülő gyakorolja.

Véleményünk szerint tehát a halmazottan hátrányos helyzet megítélésénél a szülői felügyeletet együttesen gyakorló szülők esetén mindkét szülő iskolai végzettségét figyelembe kell venni. **Amennyiben az egyik szülő iskolai végzettsége megfelel a törvényi feltételeknek, a másik szülő azonban magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik, nem tekinthető a gyermek halmazottan hátrányos helyzetűnek.**

Ezt az érvelést támasztja alá a 20/1997. (II. 13.) Korm. rendelet 7. számú mellékletében található nyomtatvány szövege is, amelynek önkéntes kitöltésével a szülők nyilatkoznak iskolai végzettségükről a halmozottan hátrányos helyzet megállapításához.

Az adatlap mindkét szülő nyilatkozatát kéri, kivéve, ha a törvényes felügyeletet az egyik szülő egyedül gyakorolja.

Az önkéntesen kitöltött nyilatkozatok alapján a jegyző egyrészt minden év június 15. napjáig eleget tesz a 20/1997. (II. 13.) Korm. rendelet 12/H. § (3) bekezdése szerinti adatszolgáltatási kötelezettségének, másrészt a szülő kérésére a Ket. 83. §-a szerint hatósági bizonyítványban igazolja a halmozottan hátrányos helyzet tényét.

Amennyiben **a gyermek nem felel meg a halmozottan hátrányos minősítés feltételeinek**, de a szülő mégis kéri annak megállapítását, a kérelmet a Ket. 82. § (3) bekezdése alapján **határozattal kell elutasítani**.

Készítette:

Szommer Anita

Szociális és Gyámhivatal
Bács-Kiskun Megyei Kirendeltség

A közoktatási intézmény, a jegyző és a városi gyámhivatal feljelentési kötelezettsége

Több közoktatási intézménytől, illetve annak fenntartójától érkezett hivatalunkhoz megkeresés arra vonatkozóan, hogy van-e az intézménynek feljelentési kötelezettsége:

- egyrészt azon esetekben, amikor az iskola területén követnek el a kiskorú sérelmére valamely bűncselekményt, pl. eltulajdonítják a kiskorú valamely vagyontárgyát (mobiltelefon), vagy verekedés közben az egyik kiskorút súlyos sérülés éri, esetleg nemi erkölcs elleni bűncselekmény gyanúja merül fel,
- másrészt, ha az intézmény a gyermek elmondásából, magatartásából vagy egyéb módon szerez tudomást a gyermek sérelmére, de közoktatási intézményen kívül elkövetett valamely bűncselekményről.

A fenti kérdések megválaszolása során a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.) 171. §-ának rendelkezéséből kell kiindulni, melynek (1) bekezdése szerint „*Bűncselekmény miatt bárki tehet feljelentést. A feljelentés kötelező, ha annak elmulasztása bűncselekmény.*”, vagyis bárki, így a közoktatási intézmény is köteles feljelentést tenni, ha olyan bűncselekmény jut a tudomására, amelyben köteles a feljelentést megtenni, mert ennek elmulasztása esetén maga is bűncselekményt valósítana meg. A feljelentési kötelezettséggel érintett bűncselekmények azonban rendszerint nem kapcsolódnak szorosan sem az oktatási, nevelési tevékenységhez, sem pedig a kiskorúakhoz, s általában a gyakorlatban is ritkán fordulnak elő. Így a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (Btk.) a feljelentés elmulasztásának jogkövetkezményét olyan bűncselekményekről való tudomásszerzéshez köti, mint pl. az alkotmányos rend erőszakos megváltoztatása, az alkotmányos rend elleni szervezkedés, lázadás, rombolás, hazaárulás, államtitokszétkeltés, vesztegetés stb.

A Be. 171. § (2) bekezdésének rendelkezése értelmében azonban „*A hatóság tagja és a hivatalos személy, továbbá, ha külön törvény előírja, a köztestület köteles a hatáskörében tudomására jutott bűncselekményt – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelenteni...*”. Ezen rendelkezésből fakadóan tehát a hatóság, a hivatalos személy, illetőleg külön törvényi felhatalmazás esetén a köztestület a tudomására jutott bűncselekményben akkor is köteles a feljelentést megtenni, ha egyébként a Btk. a feljelentés elmulasztását nem rendeli büntetni, vagyis a hatóság, a hivatalos személy, illetőleg a köztestület bármely tudomására jutott bűncselekmény esetén a feljelentés megtételére köteles.

A fenti rendelkezés értelmezése, illetve annak tisztázása érdekében, hogy a közoktatási intézmény besorolható-e a hatóság vagy hivatalos személy, s ezáltal a bármely tudomására jutott bűncselekményben feljelentési kötelezettséggel bírók körébe, a Btk. értelmező rendelkezését kell segítségül hívni.

A Btk. 137. § 1. pontja tételesen felsorolja a hivatalos személyeket *(az országgyűlési képviselő, a köztársasági elnök, a miniszterelnök, a Kormány tagja, az államtitkár és a szakállamtitkár, az alkotmánybíró, a bíró, az ügyész, az országgyűlési biztos, a helyi önkormányzati testületek tagja, a közjegyző és a közjegyző-helyettes, az önálló bírósági végrehajtó és az önálló bírósági végrehajtó-helyettes, Alkotmánybíróságnál, bíróságnál, ügyészségnél, államigazgatási szervnél, önkormányzati igazgatási szervnél, az Állami Számvevőszéknél, a Köztársaság Elnökének Hivatalánál, az Országgyűlés Hivatalánál szolgálatot teljesítő személy, akinek a tevékenysége a szerv rendeltetészerű működéséhez tartozik, a pártfogó felügyelői szolgálatnál pártfogó felügyelői tevékenységet végző, igazságügyi alkalmazotti jogviszonyban álló személy, jogszabály alapján közhatalmi, államigazgatási feladatokkal megbízott szervnél, testületnél az a személy, aki közhatalmi, államigazgatási feladatot lát el)*, s ezáltal meghatározza a bármely tudomására jutott bűncselekmény esetén feljelentési kötelezettséggel bírót, míg a közoktatásról szóló törvényben meghatározott esetben a pedagógust, illetőleg a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottat, valamint a felsőoktatásról szóló törvényben meghatározott esetben a felsőoktatási intézmény oktatóját, tanárát, tudományos kutatóját, illetőleg a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben, valamint a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló törvényben meghatározott munkakörben foglalkoztatott személyeket, e tevékenységük gyakorlása során a Btk. 137. § 2. pontja szerinti **közfeladatot ellátó személynek (tehát nem hivatalos személynek)** tekinti.

Fenti szabályozásból következik, hogy a közoktatási intézményt nem terheli általános feljelentési kötelezettség a tudomására jutott valamely bűncselekmény tekintetében, szükséges azonban, hogy a tudomására jutott információkról haladéktalanul tájékoztassa a kiskorú törvényes képviselőjét (szülő, gyám), vagy ha a bűncselekmény kiskorú terhére történő elkövetésének gyanúja éppen a gyermeket nevelő család oldaláról merül fel, akkor pedig a jegyző vagy a városi gyámhivatal felé éljen bejelentéssel, egyidejűleg kezdeményezve a gyermekjóléti szolgálatnál a gyermek veszélyeztetettségének felderítését és megszüntetését.

Az, hogy nincs kötelezettsége feljelentés megtételére, nem zárja ki, hogy szabad döntése alapján ne is éljen feljelentéssel. E döntése során azonban figyelemmel kell lennie a Btk. 233. §-a által szabályozott hamis vád tényállására, vagyis maga is bűncselekményt követ el, ha hatóság előtt mást hamisan (pl. állítását bizonyítani nem tudja) bűncselekmény elkövetésével vádol.

Fontos tisztázni azt is, hogy ha a jegyzőhöz, a városi gyámhivatalhoz érkezik bejelentés valamely, a kiskorú sérelmére elkövetett bűncselekményről, mi a további teendő.

Tekintettel arra, hogy mind a jegyző, mind pedig a városi gyámhivatal hatóságnak, illetve hivatalos személynek minősül – a városi gyámhivatal feljelentési kötelezettségét egyebekben a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 8. § (2) bekezdése is szabályozza –, köteles a tudomására jutott bűncselekményt feljelenteni. A Be. 171. §-ához fűzött magyarázat szerint „A hivatalos személy feljelentési kötelezettsége csak a hivatali hatáskörben tudomásra jutott bármely bűncselekmény vonatkozásában áll fenn, magánéleti értesülés esetén nem.”

Ugyancsak a Be. magyarázata szerint „A feljelentés valamely bűncselekmény gyanújára utaló, formához nem kötött közlés. Annak elengedhetetlen ismérve, hogy meghatározott, vagy ismeretlen személy ellen, a bűncselekmény gyanújára vonatkozóan konkrét adatot is tartalmazva az eljárás megindítását célozza, kifejezetten azt igényelje. Minden egyéb hatósághoz intézett közlés bejelentés csupán; az ügyész, a nyomozó hatóság tájékoztatása ilyen igény nélkül.”

A feljelentés megtételének nem feltétele, hogy a jegyző vagy a városi gyámhivatal bármilyen intézkedést tegyen annak vizsgálatára, hogy a tudomására jutott bűncselekmény valóban megtörtént-e. Konkrét példával találkoztunk, amikor a kiskorú állításának igazolására, mely szerint nagyszülője szexuálisan zaklatja, a jegyzői gyámhatóság szakértőt rendelt ki, s miután a szakértő valószínűsítette a bűncselekmény elkövetését, mert a gyermek valós élményekre alapozta elmondását, csak ezt követően tette meg a feljelentést.

A jegyzői gyámhatóság eljárása azért jogszabálysértő, mert egyrészt valamely tudomására jutott bűncselekmény esetén nem mérlegelhet a feljelentés megtételét illetően, másrészt mert egy bűncselekmény ügyében a nyomozás lefolytatása, a nyomozati cselekmények elvégzése a nyomozóhatóság (általában rendőrség) vagy az ügyész feladat- és hatásköre, ugyanakkor ahhoz fűződik fontos közérdek, hogy a bűncselekmény elkövetéséről a nyomozóhatóság minél hamarabb tudomást szerezzen és ezáltal mielőbb megkezdődjön a bűncselekmény elkövetésének felderítése.

A gyámhatóság ugyanakkor köteles a nyomozóhatóság rendelkezésére bocsátani a birtokában lévő esetleges bizonyítékokat, továbbá a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 136. § (2) bekezdése értelmében a gyermek személyazonosító adatai, továbbá az egészségi állapotára és vagyoni viszonyaira vonatkozó adatok továbbíthatók a rendőrségnek, az ügyészségnek, a bíróságnak, az igazságügyi szakértőnek bűnüldözés és bűnmegelőzés, illetve bírósági eljárás lefolytatása céljából. A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 69. § (1) bekezdésére tekintettel pedig a nyomozóhatóság iratbetekintési joggal is rendelkezik.

Végezetül a feljelentés tekintetében szólni kell a magánindítványról, illetve az annak megtételére jogosultak köréről. A Btk. 31. § értelmében a törvényben meghatározott esetekben a bűncselekmény csak magánindítványra büntethető. Ilyen bűncselekmények a kiskorúakat is érintő viszonylatban pl. testi sértés, szemérem elleni erőszak, rágalmozás, becsületsértés stb. A hivatkozott jogszabályhely rendelkezése szerint a magánindítvány előterjesztésére a sértett jogosult, ha a sértett korlátozottan cselekvőképese, a magánindítványt törvényes képviselője is, ha pedig cselekvőképtelen, kizárólag a törvényes képviselője terjesztheti elő. **Ezekben az esetekben a magánindítvány előterjesztésére a gyámhatóság is jogosult.**

A feljelentés előterjesztésével egyidejűleg a gyámhatóságnak meg kell tennie a gyermek veszélyeztetettségének megfelelő hatósági intézkedéseket.

Készítette:

Czudarhelyi Mária
Szociális és Gyámhivatal
Bács-Kiskun Megyei Kirendeltség

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás biztosításával összefüggő változásokról

A 2008. január 1-jén hatályba lépett – módosító – jogszabályok érintik a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás szociális alapszolgáltatást mind a szakmai szabályok, mind a működési engedélyeztetési eljárás oldaláról. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtásra vonatkozó változásokat az alábbiak szerint foglaltuk össze – *kiemelve a közeledő határidőket.*

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Szt.) 65. § (1) bekezdése alapján 2008. január 1. napjától ***jelzőrendszeres házi segítségnyújtást a házi segítségnyújtást végző szociális szolgáltató, illetve intézmény biztosíthat.*** E szabályozás értelmében – szem előtt tartva az ellátottak érdekeit és a szakmai szempontok érvényesülését – a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás mint kiegészítő szolgáltatás működik a szakmai bázist nyújtó házi segítségnyújtás mellett. A fenti feltételnek a jelzőrendszeres házi segítségnyújtásra működési engedéllyel rendelkező szociális szolgáltatónak, intézménynek **2008. december 31-ig** kell megfelelnie. E határidő felveti mind a fenntartó, mind a működést engedélyező hatóság feladatait.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtásra engedéllyel rendelkező (de házi segítségnyújtást nem biztosító) szolgáltató, intézmény **2008. december 31-ig jogerős működési engedéllyel kell, hogy rendelkezzen a házi segítségnyújtásra is** azzal, hogy a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendeletet (SzCsM rendelet) által előírt szakmai szabályoknak és létszámnormáknak is megfelel.

Azaz az engedélyezési eljárások lefolytatásához a kérelmeket rövid időn belül elő kell terjeszteni ahhoz, hogy az alapszolgáltatás jogerős működési engedéllyel rendelkezzen 2008. december 31-én.

Fontos kiemelni a **társulásban fenntartott szolgáltatók, intézmények** esetét. Nem elégséges és nem felel meg a jogszabályoknak, ha a társulás által fenntartott szolgáltató, intézmény útján biztosított jelzőrendszeres házi segítségnyújtás szakmai hátterét, bázisát a társulás valamely tagja által fenntartott szolgáltatás, intézmény keretében működtetett házi segítségnyújtás jelenti. Egy intézmény azonos ellátási területre kell, hogy kiterjessze mind a házi segítségnyújtást, mind a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást.

Tehát a házi segítségnyújtást nem biztosító, de jelzőrendszeres házi segítségnyújtást működtető szolgáltató, intézmény esetében – a fenntartói döntést követően – indokolt **működési engedélyeztetési eljárást** kezdeményezni.

Azon szolgáltatók, intézmények, amelyek 2008. január 1-jén a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást házi segítségnyújtást is tartalmazó működési engedéllyel nyújtották, 2009. január 1-jétől kötelesek alkalmazni az alábbiakban összefoglalt, 37/2007. (XII. 22.) SZMM rendelet által bevezetett szakmai- és létszámnormákat.

A **szakmai szabályokra** vonatkozóan az SzCsM rendelet 28. §-a kimondja, hogy a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás *műszaki rendszerének* alkalmasnak kell lennie az *események dokumentálására, az önellenőrzésre, a szociális gondozó helyszínre érkezésének nyugtázására, valamint a kétirányú kommunikációra*. A műszaki rendszer kétirányú kommunikációra alkalmassá tételére a jogalkotó külön határidőt állapított meg: ezen feltételt a 2008. január 1-jén jogerős működési engedéllyel rendelkező szolgáltatónak, intézménynek a 37/2007. SZMM rendelet 22. § (5) bekezdése szerint **2010. december 31-ig** kell teljesítenie.

Az SzCsM rendelet felső korlátot határoz meg a csak jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban részesülők és a házi segítségnyújtásban részesülő személyek aránya tekintetében, amely szerint a csak jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban részesülők száma intézményenként, illetve szolgáltatónként nem haladhatja meg a házi segítségnyújtásban részesülő személyek számának *háromszorosát*.

További részletszabály, hogy ha a csak jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban részesülő ellátott házi segítségnyújtást igényel – és gondozási szükséglete fennáll –, a részére jelzőrendszeres házi segítségnyújtást biztosító *köteles a házi segítségnyújtást is nyújtani*.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás biztosításakor vizsgálni kell az igénylő **szociális rászorultságát**. E szolgáltatás igénybe vétele szempontjából szociálisan rászorultnak tekinthetők

- az **egyedül élő** 65 év feletti időszerűak, továbbá a súlyosan fogyatékos, vagy pszichiátriai beteg személyek, illetőleg
- a **kétszemélyes háztartásban élő** 65 év feletti időszerű, súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személyek, ha egészségi állapotuk az igénybevételt indokolja.

A súlyos fogyatékoságot, a pszichiátriai betegséget, valamint az egészségi állapot miatti indokoltságot – a korábbiaktól eltérően – **igazolni kell**:

- A *súlyos fogyatékoságot* a fogyatékosági támogatást, vagy vakok személyi járadékát, illetve magasabb összegű családi pótlékot megállapító, illetve a folyósítását igazoló határozattal vagy más okirattal, illetve ezen ellátások megállapításának alapjául szolgáló, a fogyatékoság fennállását igazoló szakvéleménnyel [Szt. 65. § (6).bek.],
- a *pszichiátriai betegséget* pszichiáter vagy neurológus szakorvos szakvéleményének bemutatásával, [36/2007. (XII. 22.) SZMM rendelet 2. § (1) bek.],
- a kétszemélyes háztartásban élők *egészségi állapotukból adódó szociális rászorultság* a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást igénylő személy háziorsosa által kitöltött, 36/2007. (XII. 22.) SZMM rendelet 1. számú melléklete szerinti igazolás alapján állapítható meg.

Az utóbbi két eset szerinti szakvélemény, illetve igazolás annak kiállításától számított két évig használható fel a szociális rászorultság igazolására. E szabály alól kivétel, ha az igazolás a következő felülvizsgálat időpontjaként két évnél rövidebb időtartamot határoz meg: ebben az esetben szociális rászorultság igazolására az orvos által kiállított szakvélemény a felülvizsgálat időpontjáig használható fel.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény és a falugondnoki szolgálat működésének engedélyezéséről, továbbá a szociális vállalkozás engedélyezéséről szóló 188/1999. (XII. 16.) Korm. rendelet (továbbiakban: Szmr.) 2. § (1) bekezdés szerint **szociális szolgáltató és szociális intézmény csak működési engedéllyel, a jogszabályokban és a működési engedélyben meghatározott feltételek szerint működtethető.** A működést engedélyező hatóság és a Foglalkoztatási és Szociális Hivatal által végzett rendes- és rendkívüli ellenőrzések, valamint célvizsgálatok a fentiek ellenőrzését is magukba foglalják.

Az összeállításhoz használt jogszabályhelyek:

- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 65. §,
- az egyes szociális tárgyú törvények módosításáról szóló 2007. évi CXXI. törvény 81. §,
- a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet 28. §,
- az egyes szociális tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 37/2007. (XII. 22.) SZMM rendelet 22. §,
- a gondozási szükséglet, valamint az egészségi állapoton alapuló szociális rászorultság vizsgálatának és igazolásának részletes szabályairól szóló 36/2007. (XII. 22.) SZMM rendelet 2. §, 6. §.

Készítette:

Szirmainé Szerencsés Kata

Szociális és Gyámhivatal

Tájékoztató a szociális igazgatási bírságról

A szociális igazgatási bírság 2008. január 1-jétől létező szankciós jogintézménye a szociális igazgatásnak.

Szociális igazgatási bírságot szabhat ki *a működést engedélyező szerv, továbbá a Foglalkoztatási és Szociális Hivatal* a fenntartóval, a jogsértés során a fenntartó nevében eljáró személlyel, az intézményvezetővel szemben, továbbá a szociális szolgáltatást engedély nélkül nyújtó személlyel, szervezettel és az engedély nélkül nyújtott szociális szolgáltatással kapcsolatban a szervezet nevében – különösen a szolgáltatás iránt érdeklődőknél, illetve igénybe vevőknél – eljáró személlyel szemben, és azzal a személlyel, szervezettel szemben, amelynek vagyoni előnyt nyújtottak a külön jogszabályban meghatározott feltételek szerint.

Az alábbiakban a működést engedélyező városi jegyzők számára foglaltuk össze a szociális igazgatási bírság szabályait.

A szolgáltatások/intézmények működésének ellenőrzése során feltárt hiányosságok miatt a jegyző szociális igazgatási bírságot szabhat ki, a bírság kiszabásának konkrét eseteit a 188/1999. (XII. 16.) Korm. rendelet (Szmr.) 17. §-a tartalmazza. E §-ban tételesen felsorolt jogsértések tekintetében lehet csak a bírságot jogszerűen megállapítani.

A bírság címzettje lehet a fenntartó, az intézményvezető, illetve a fenntartó nevében eljárni jogosult személy.

A bírság összegét az eset összes körülményét mérlegelve, a jogsértés súlyát, az okozott érdeksérelem nagyságát, a jogsértő állapot időtartamát, és az ellátás színvonalára gyakorolt hatását együttesen figyelembe véve lehet megállapítani.

A szociális bírság több személlyel, illetve szervezettel szemben is kiszabható, illetve más jogkövetkezményekkel együttesen is alkalmazható. Ismételten kiszabható, ha a bírsággal sújtott nem intézkedik határidőben a jogsértés megszüntetése érdekében.

A bírság mértékének meghatározásakor az enyhítő és súlyosbító körülményeket minden esetben figyelembe kell venni és értékelni. Enyhítő körülmények lehetnek: a hiányosságok előfordulása véletlenszerű, az egyedi jogsértések csak egy-egy ellátott esetén fordulnak elő, kezdő szolgáltatás/intézménynél a hiányosságok ismeret hiányból fakadnak stb. Súlyosbító körülmények lehetnek: már működő szolgáltatás/intézmény esetén visszatérően felmerülő a hiányosság, nem egyedi jellegű a jogsértés, hanem az ellátottak többségét, vagy mindegyikét érinti, folyamatosan kár éri az ellátottakat, a fenntartó tudatosan jár el, és hoz nem megfelelő döntéseket stb.

Szociális igazgatási bírság határozat – eljárási kérdések

A szociális igazgatási bírságot elrendelő határozatok rendelkező részében, ha több jogsértés miatt külön-külön kerül bírság kiszabásra, azokat tételesen fel kell sorolni, és az összeget külön-külön is megjeleníteni, valamint a bírság együttes összegét és a befizetés igazolását.

Az indokolásnak minden esetben egyedinek kell lenni. Az egyes bírsággal sújtható jogsértések esetén minden külön-külön bírságolt hiányosságot részletesen meg kell indokolni. Arra is ki kell térni, hogy miért annyi a bírság összege, milyen tényeket és körülményeket vett figyelembe a hatóság és milyen szempontok szerint mérlegelt.

Az indokolásban a következő felépítést javasolt követni:

- mikor, hol végzett ellenőrzés során tapasztalt hiányosságok miatt kerül sor bírságolásra,
- az Szt. 92/K. § (8) bekezdésének idézése,
- az Szmr. 17. § (2) bekezdés idézése,
- egyes hiányosságok szöveges leírása, külön bekezdésekben, és annak indokolása, hogy milyen jogszabályt és miben sértett meg, illetve milyen ellátotti jog sérült, vagy az Szmr. 17. § (1) bekezdésének melyik pontját sértette az eljárás,
- a záró jogszabályi hivatkozások a hatáskörre, a jogorvoslatra.

A befizetésre a rendelkezésre álló időtartam a jogerőre emelkedéstől számított 30 nap. A meg nem fizetett és jogerősen kiszabott bírságot adók módjára a 2003. évi XCII. törvény rendelkezései szerint kell végrehajtani.

Készítette:

Molnárné dr. Pataki Tímea
Szociális és Gyámhivatal
Békés Megyei Kirendeltség

Más szervek tájékoztatói

A Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal tájékoztatója

Üzletek működési engedélye

A Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal jelezte hivatalunknak, hogy tapasztalataik szerint **a jegyzők egy része nem tesz eleget az** üzletek működésének rendjéről, valamint az egyes üzlet nélkül folytatható kereskedelmi tevékenységek végzésének feltételeiről szóló **133/2007. (VI. 13.) Korm. rendeletben (Ür.) előírt adatszolgáltatási kötelezettségének.**

Az Ür. az alábbi adatszolgáltatási kötelezettségeket írja elő a jegyzőnek.

Ür. 5. § (4) bekezdés f) pontja:

A jegyző a **működési engedély megadásáról vagy a kérelem elutasításáról** rendelkező **határozatot köteles közölni** a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatallal a **MKEH hatáskörét érintő ügyekben.**

Ür. 6. § (7) bekezdése:

A jegyző a 6. § (2)-(4) bekezdésben meghatározott változásról, valamint az üzlet (6) bekezdés szerinti megszüntetéséről haladéktalanul értesíti – egyebek között – a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatalt a **MKEH hatáskörét érintő ügyekben.**

Ür. 21. § (6) bekezdése:

A jegyző a működési engedély visszavonásáról és az üzlet bezáratásáról szóló határozatát köteles közölni az Ür. 5. § (4) bekezdésében megjelöltekkel, tehát a **MKEH hatáskörét érintő ügyekben a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatallal is.**

A MKEH tájékoztatása szerint a hatáskörét érintő ügyek az alábbiak:

	TEAOR	Üzletköri jelzőszám
nemesfémgyártás	2441	
fogyasztási cikk nagykereskedelmi raktár	4648	5200
egyéb szakosodott nagykereskedelmi raktár (fém- érc nagykereskedelem)	4612	5700
óra- és ékszerbolt	4777	1602
csomagküldő kiskereskedelem	4791	CS
használt cikkek boltja	4779	1800

zálogkereskedés	4777	1850
egyébiparcsikk üzlet (egyéb új áru kiskereskedelme, érme, pénz)	4778	1750
óra- ékszer javítás	9525	8700
festékek, lakkok, vasáru, barkács és építési anyagok üzlete – ezen belül VOC tartalmú festékek, lakkok		1363
fegyver és lőszer, pirotechnikai termékek üzlete		1615
vendéglátás – kivéve 2400. Rendezvényi étkeztetés		2
turisztikai szolgáltatás – kivéve 3300. Turisztikai szolgáltató iroda		3
kereskedelmi szálláshely szolgáltatás – kivéve 4700. Egyéb szálláshely		4

A MKEH csak és kizárólag a fenti üzletkörű tevékenységek folytatása esetén rendelkezik hatósági jogkörrel. Szakhatóságként nem vesz részt egyik eljárásban sem!

Kéri, hogy a fentiekben nem említett üzletköri tevékenység esetén sem a működési engedélyt, sem pedig a határozatot ne küldjék meg a Hivatalnak!

A fent felsorolt tevékenységek esetén az eljárás az ügyfél kérelmére indul, ezért ha a kérelmező nem szerepel a Hivatal nyilvántartásában, a működési engedélyt és/vagy a határozatot visszaküldi a feladónak.

Amennyiben a témában további tájékoztatásra van szükség, a MKEH készséggel áll a jegyzők rendelkezésére.

Elérhetőségek:

e- mail: mkeh@mkeh.gov.hu

Tanácsadó és Ügyfélszolgálati Iroda tel.: 1/336-7439

Közraktárak - birtokvédelmi eljárásokban

A MKEH tájékoztatta hivatalunkat, hogy a közraktárak felügyeletének ellátása során, a közraktárak jelezték a MKEH részére, miszerint több esetben előfordult, hogy a birtokvédelmük érvényesítése során nehézségeik adódtak a területileg illetékes jegyzőknél, ezért a MKEH ***a közraktárak birtokvédelemhez való jogát megalapozó szabályairól*** az alábbi tájékoztatást adta:

A Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal Piacfelügyeleti Hatóság Közraktári Felügyelete a 1996. évi XLVIII. törvény (továbbiakban: Krt.) 5. §, 9. § és 43/A. §, valamint a 260/2006. (XII. 20.) Kormányrendelet 8. § alapján látja el a közraktárak felügyeletét.

Közraktári tevékenység: az áru közraktári szerződés alapján e törvényben meghatározott módon történő tárolása és őrzése, a közraktári jegy kibocsátása, valamint az áru kiszolgáltatása.

A közraktárak a közraktározott áru tárolására igénybe vehetnek saját tárolójukon kívül tartósan, vagy csak a közraktározás időtartamára bérelt raktárakat, tárolókat.

A 2008. évi XXXII. törvény módosította a Krt.-t, amely 2008. augusztus 2-án lépett hatályba.

Az új törvény módosította a saját és a művi raktár fogalmát. A 2008. augusztus 1-jéig hatályos törvény szerint művi tárolásnak a közraktár által bérelt raktárban történő közraktározás minősül. A 2008. augusztus 2-től hatályos törvény a saját tárolás fogalmát határozza meg és minden sajátnek nem minősülő tárolást minősít művi tárolásnak. A módosítást követően saját tárolásnak minősül **a közraktár tulajdonában**, valamint a legalább három éven át, a közraktározás teljes időtartamát is magában foglaló megszakítás nélkül **egyéb jogcímen birtokban tartott** és saját üzemeltetésében lévő raktárban történő közraktározás.

A törvénymódosítás nem érintette a Krt. 20. § (2) bekezdését, amely szerint „A művi tárolás megkezdéséig **a közraktár a művi raktárt birtokba veszi** és a felügyeletet a közraktározás ideje alatt biztosítja. A közraktár felügyeleti kötelezettsége a megőrzéssel kapcsolatos összes teendőkre, valamint a törvény rendelkezései teljes körű betartásának ellenőrzésére terjed ki.”

A Krt. fenti rendelkezéseit is figyelembe véve a közraktárakat a nem tulajdonukban lévő és a közraktározás idejére birtokba vett raktárak vonatkozásában is a Ptk. 188. §-a szerinti birtokvédelem illeti meg mindenkiel szemben a 188. § (2) bekezdése szerint. Ezt erősíti meg az új törvény 20. § (6) bekezdése is, mely szerint „A közraktárt a közraktározott áru tekintetében megilleti a birtoklás és a birtokvédelem joga.”

A gyakorlatban a közraktárak az általános felügyeleti, ellenőrzési tevékenységük, illetve az áru kitárolási kötelezettségük teljesítését akadályozó raktár bérbeadó, vagy tulajdonos ellen fordultak a birtokvédelemi jog megállapításáért.

Kérjük, hogy a jegyzők a birtokvédelmi eljárások során a fentiek figyelembevételével járjanak el!

Amennyiben a közraktározás szabályozásával, vagy gyakorlatával kapcsolatos bővebb tájékoztatásra az önkormányzatok részéről igény merülne fel, úgy előzetes egyeztetés alapján az MKEH Közraktári Felügyelete kézséggel áll rendelkezésükre akár egyedi kérdések megválaszolásával, akár rövid ismertető előadás formájában.

Elérhetőségek:

e- mail: kozraktari.felugyelet@mkeh.gov.hu

Kasolyné Kriskó Mária felügyelet-vezető

tel.: 1/ 336-7360

Összeállította:

Dr. Bereczky Katalin

Hatósági Főosztály

A Csongrád Megyei Főügyészség tájékoztatója

A Csongrád Megyei Főügyészség 2008. évi munkatervének B/4 pontja előírja a fogyasztóvédelmi szabálysértések miatt a helyi önkormányzatok jegyzői által lefolytatott szabálysértési eljárások törvényességének ellenőrzését.

A helyi ügyészségek által 2007. II. félévétől lefolytatott törvényességi vizsgálatok során az alábbiak kerültek megállapításra.

Az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet 82. § (1) bekezdése szerint *„aki a kötelezően előírt fizetési jegyzéket, számlát, vagy jótállási jegyet a vevő, a fogyasztó vagy a megrendelő részére nem állítja, illetőleg adja ki, ötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható”*.

A törvényességi vizsgálat kapcsán ellenőrzött ügyekben a Vámhivatal járőrei próbavásárlás, hatósági ellenőrzés tartása során gyakran tapasztalták, hogy az ellenőrzött kereskedelmi egységekben a kiszolgálást végző alkalmazottak a vásárlás tényét nem rögzítették, arról nyugtát nem állítottak ki, vagy ha a vásárlást a pénztárgépben rögzítették is, a kiállított nyugtát nem tépték le, nem adták át. A megvizsgált ügyekben e tényállások alapján a jegyzők a „kötelező fizetési jegyzék, számla átadásának elmulasztása” miatt a kiszolgálást végzők felelősségét megállapították.

Az eljárások lefolytatása idején hatályos általános forgalmi adóról szóló 1992. évi LXXIV. törvény 43. § (1) bekezdése alapján az adóalany köteles az általa teljesített termékértékesítésről és szolgáltatásnyújtásról a) *számlát* vagy b) *a teljesítéssel egyidejűleg készpénzzel, vagy készpénz-helyettesítő eszközzel történő fizetés esetén pedig kéreésre egyszerűsített számlát, vagy számlát kibocsátani*. A 70. § (1) bekezdése szerint, ha a b) pontban meghatározott esetben egyszerűsített számla kibocsátására nem kerül sor, az adóalany nyugtát köteles kibocsátani.

Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 45. §-a szerint *az általános forgalmi adó alanya az általa végzett értékesítésről jogszabály szerinti bizonylatot (számla, készpénzfizetési számla, nyugta) állít ki, ideértve a jogszabályban meghatározott szerv által jóváhagyott pénztárgéptípus nyugtáját is*.

A fenti jogszabályok tehát, egymástól elkülöníthető fogalomként használják a számla és a nyugta kifejezéseket, hiszen e bizonylatok tartalma és rendeltetése is eltérő, ezért azok egymással nem helyettesíthetők. A jelenleg is hatályos 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet pedig egyértelműen meghatározza a szabálysértés elkövetési tárgyát (kötelező fizetési jegyzék, számla, jótállási jegy).

Mindezeket figyelembe véve tehát törvénysértő a számla kifejezés kiterjesztő alkalmazása a nyugtára, valamint az ezzel kapcsolatos mulasztás szabálysértésként értékelése.

Abban az esetben, ha az adóalany a szolgáltatás igénybevevője részére nyugta kibocsátásáról nem gondoskodik, az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 172. § (2) és (3) bekezdése alapján mulasztási bírsággal sújtható.

A felmerült jogszabály-értelmezési kérdés egységes megoldása céljából a Legfőbb Ügyészség 2008. júniusában megkereste az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium Büntetőjogi Kodifikációs Főosztályát hivatalos állásfoglalás kialakítása érdekében, amely 2008. július 11. napján született meg.

A Minisztérium álláspontja szerint a nyugtaadási kötelezettség elmulasztása esetén a szabálysértési felelősség megállapítása törvénysértő.

Összeállította:

Dr. Bereczky Katalin

Hatósági Főosztály

Információk elérhetőségekről, változásokról

Jegyzői változások Bács-Kiskun megyében (2008. szeptember)

<i>Település</i>	<i>Távozó/távol lévő jegyző neve</i>	<i>Változás oka</i>	<i>Új jegyző neve</i>	<i>Jogviszony alapja</i>	<i>Változás időpontja</i>	<i>Megjegyzés</i>
Bácsalmás	Nagy János aljegyző	nyugdíjazás	Dr. Keresztury Mónika	kinevezés	2008. szeptember 1.	
Harkakötöny	-----	-----	Pápay László	megbízás	2008. 09. 02.- 2008. 10. 15.	kinevezett jegyző hiányában látja el a jegyzői feladatokat

Jegyzői változások Csongrád megyében (2008. szeptember)

<i>Település</i>	<i>Távozó/távol lévő jegyző neve</i>	<i>Változás oka</i>	<i>Új jegyző neve</i>	<i>Jogviszony alapja</i>	<i>Változás időpontja</i>	<i>Megjegyzés</i>
Nagytóke	Kosztolányiné Tóth Ildikó	közös megegyezés	---		2008. szeptember 4.	helyettesítő jegyző Kosztolányiné Tóth Ildikó 2008. szeptember 5-től

HIVATALI TÁJÉKOZTATÓ

A Dél-alföldi Regionális Közigazgatási Hivatal regionális közigazgatási tájékoztatója

A kiadásért felelős: Dr. Siket Judit hivatalvezető

Szerkeszti: Koordinációs és Szervezési Főosztály

A szerkesztésben közreműködik: Dr. Lőrincsik Péter
lorincsik.peter@darkh.hu
62/562-656

✉ 6741 Szeged, Rákóczi tér 1.

☎ 62/562-662

📠 62/562-601

✉ vezeto@darkh.hu